

AKADEMIE MÚZICKÝCH UMĚNÍ V PRAZE

FILMOVÁ A TELEVIZNÍ FAKULTA

Filmové, televizní a fotografické umění a nová média

Centrum audiovizuálních studií

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Magie Aleistera Crowleyho ve filmové praxi
Kennetha Angera: Invocation of My Demon Brother a
Lucifer Rising**

Tereza Chudáčková

Vedoucí práce: MgA., MgA. Lea Petříková

Oponent práce: MgA. Martin Blažíček, Ph.D.

Datum obhajoby: 13.-14.9.2022

Přidělovaný akademický titul: BcA.

Praha, 2022

ACADEMY OF PERFORMING ARTS IN PRAGUE

FILM AND TV SCHOOL

Film, television and photographic art and new media

Center for Audiovisual Studies

BACHELOR'S THESIS

**Magick of Aleister Crowley in film practice of
Kenneth Anger: Invocation of My Demon Brother and
Lucifer Rising**

Tereza Chudáčková

Thesis advisor: MgA., MgA. Lea Petříková

Examiner: MgA. Martin Blažíček, Ph.D.

Date of thesis defense: 13.-14.9.2022

Academic title granted: BcA.

Prague, 2022

P r o h l á š e n í

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma

Magie Aleistera Crowleyho ve filmové praxi Kennetha Angera:
Invocation of My Demon Brother a Lucifer Rising

vypracoval(a) samostatně pod odborným vedením vedoucího práce a s použitím uvedené literatury a pramenů.

Praha, dne .....

.....
podpis diplomanta

Upozornění

Využití a společenské uplatnění výsledků diplomové práce, nebo jakékoliv nakládání s nimi je možné pouze na základě licenční smlouvy tj. souhlasu autora a AMU v Praze.

Evidenční list

Uživatel stvrzuje svým podpisem, že tuto práci použil pouze ke studijním účelům a prohlašuje, že jí vždy řádně uvede mezi použitými prameny.

[illegible]

Abstrakt

Tato bakalářská práce se zabývá filmovou praxí Kennetha Angera, konkrétně jeho dvěma filmy *Invocation of My Demon Brother* a *Lucifer Rising*, v souvislosti s magickým učením Aleistera Crowleyho. Jak tato práce dokazuje, Anger do velké míry z Crowleyho magie vycházel. Tato práce si klade za cíl popsat symboliku filmů, dále se zaměřuje na motivy magika a magického obřadu. Blíže se pak zabývá postavou Lucifera, jenž je hlavním středobodem nejen těchto dvou filmových děl, ale Angerovy filmové tvorby obecně. Interpretací Angerovy tvorby skrze magické učení se nám dostává hlubšího porozumění nejen obsahu těchto dvou filmových děl, ale i možnostem vizualizace magické zkušenosti filmovými prostředky.

Abstract

This bachelor's thesis deals with the film practice of Kenneth Anger, specifically his two films *Invocation of My Demon Brother* and *Lucifer Rising*, in relation to the magic of Aleister Crowley. As this thesis proves, Kenneth Anger was highly influenced by Aleister Crowley. The aim of this thesis is to describe symbolism in the films. Greater focus is aimed at the features of magus and magical ceremony. The thesis takes a closer look at the figure of Lucifer, who is the central figure not only of these two films, but of Kenneth Anger's film practice as a whole. Through interpretation of Anger's films through magic teachings we can not only understand their meaning in a deeper way, but also we can understand the possibilities of visualization of magical experience through the film medium.

Obsah

1. Úvod	7
2. Kenneth Anger a Aleister Crowley	10
2.1. Kenneth Anger	10
2.2. Aleister Crowley	12
3. Theléma a Nový aeon	14
4. Magie v teorii a praxi	17
4.1. Úvod.....	17
4.2. Astrální rovina	18
4.3. Svatý anděl strážný.....	19
4.4. Korespondence a magické obřady	20
4.5. Invokace.....	21
5. Magie v teorii a praxi filmu.....	23
5.1. Tělo světla a film	23
5.2. Herci jako božstva.....	24
6. Lucifer.....	26
7. Lucifer Rising.....	29
7.1. Úvod.....	29
7.2. Korespondence	29
7.3. Trojúhelník a kruh	31
7.4. Protiklady	34
7.5. Invokace a ztotožnění	35
7.6. UFO	38
7.7. Shrnutí	39
8. Invocation of My Demon Brother	40
8.1. Úvod.....	40
8.2. Ďábel.....	40
8.3. Dualita	42
8.4. Sjednání se, dívání se.....	44
8.5. Propagace.....	47
9. Závěr	49
Bibliografie.....	51
Seznam obrazových příloh	54

1. Úvod

Kenneth Anger je americký avantgardní filmař. Spolu s Mayou Derren a Stanem Brakhagem ho můžeme považovat za stěžejní postavu americké avantgardy. Jeho filmy jsou hrané, němé, pracují s dobovou hudbou, typický je pro ně rapidní střih, komplexní střihová skladba, optické deformace, několikanásobné expozice a výrazné kompozice a barvy, čímž utváří velmi intenzivní divácký zážitek. Angerovy filmy v sobě spojují tendence filmu transu a filmu mytopoického.¹ Jsou plné symbolismu a metafor, objevují se v nich prvky okultní magie, mytologické postavy, náznaky fetišismu a prvky populární kultury. Jeho film *Fireworks* (1947) je považován za první film s homosexuální tematikou.² Vliv Angerových filmů můžeme cítit z tvorby filmařů jako jsou například David Lynch nebo Martin Scorsese. Anger bývá považován za pionýra moderního hudebního videa, rovněž byl filmařem Gus Van Santem označen za „prvního nezávislého filmaře”.³

Anger rovněž přináší nový pohled na filmové médium jako takové. Svě celoživotní filmové dílo označil jako „magii” a svou kameru jako „magickou zbraň”, přičemž tvrdí, že svými filmy „očarovává diváky”.^{4 5} Tento pohled nejenže implikuje nový význam a nové možnosti filmového média, rovněž tím rozšiřuje možnosti klasické magické praxe.

Vliv okultní magie na Angerovu tvorbu je patrný již v jeho ranějších filmech, je tomu však až u *Invocation of My Demon Brother* a *Lucifer Rising*, kde Anger explicitně vyobrazuje magický obřad. Zásadní vliv na Angerovo chápání magie měl britský okultista a mág Aleister Crowley. Anger vyznává thelému, Crowleyho náboženství, často Crowleyho cituje jako inspiraci a rovněž ho ve svých filmech vyobrazuje. Anger je jedním z mála autorů, kteří explicitně přenášejí Crowleyho metody magie do filmového média.

Kenneth Anger určitě není zapomenutým autorem. Bývá často řazen do průřezových publikací o experimentálním filmu, neexistuje však množství

---

¹ SITNEY, A., *Visionary film: The American Avant-Garde, 1943-1978*.

² ČIHÁK, M., *Ponorná řeka kinematografie*, s. 236.

³ HUGHES, M., *The films of Kenneth Anger and the sixties politics of consciousness*, s. 7.

⁴ SITNEY, A., *Visionary film: The American Avant-Garde, 1943-1978*, s. 122.

⁵ DOYLE WHITE, E., *Lucifer Over Luxor: Archaeology, Egyptology, and Occultism in Kenneth Anger's Magick Lantern Cycle*, s. 1.

monografických textů o jeho tvorbě. Angerovy filmy jsou středobodem mnoha analýz, přičemž ty analýzy, které se zabývají filmy *Lucifer Rising* a *Invocation of My Demon Brother* do jisté míry pracují s významy některých magických symbolů a zasazují je do kontextu Crowleyho učení.⁶ Neexistuje však mnoho studií, které by pronikly hlouběji do Crowleyho učení a nabídly konkrétní korelace mezi Angerovými filmovými postupy a Crowleyho teorií a praxí magie. A o to se právě pokouší tento text.

Cílem této práce je zasadit Angerovy filmy do kontextu magické teorie a praxe, rozklíčovat symboliku filmů a zanalyzovat konkrétní filmové postupy, jimiž Anger komunikuje transcendentní stavy spojované s magickou zkušeností.

V první části textu představíme oba autory. Seznámíme se základy náboženství theléma a představíme si koncept pravé vůle, stěžejní pojem jak pro Crowleyho náboženství, tak pro jeho magické učení. Crowleyho smýšlení zasadíme do kontextu dějin, do Nového aeonu. Seznámíme se s mytologií, která se k Novému aeonu váže, čímž rozklíčujeme význam mytologických postav vyobrazených ve filmu *Lucifer Rising*.

Poté se budeme zabývat Crowleyho magií a to jak z teoretického, tak praktického hlediska, stěžejní pro nás bude postava anděla strážného, astrální rovina, korespondence, metoda invokace a ztotožnění, a to jak skrze ceremoniální, tak skrze dramatický obřad. Dále se budeme zabývat vztahem filmu a magické praxe, konkrétně na příkladu Angerovy práce s herci. Rovněž nastíníme korelace mezi astrální rovinou a médiem filmu.

Lucifera, stěžejní postavu jak pro tato dvě filmová díla, tak pro Angerovu filmovou tvorbu obecně, zasadíme do kontextu Crowleyho učení, rovněž se budeme zabývat vztahem Lucifera a filmu.

V samotné analýze filmů budeme zkoumat konkrétní magické symboly, které Anger používá a způsoby, kterými tyto symboly ve filmech zpracovává. Zaměříme se na postavy magika a Lucifera, blíže pak budeme analyzovat vizualizaci invokace a ztotožnění se. V závěrečné části oba filmy porovnáme.

Uchopení Crowleyho magického učení není jednoduché a pro úplné vysvětlení třeba jen jednoho pojmu by nemusel stačit celý tento text. Někdy zas Crowley pracuje se skutečnostmi, které, jak sám říká, přesahují logiku i rozum a nedají se ani

---

⁶ DOYLE WHITE, E., *Lucifer Over Luxor: Archaeology, Egyptology, and Occultism in Kenneth Anger's Magick Lantern Cycle*; BOWDEN, A. L., *The Magic of Cinema: (Re)Unifying Creativity, Art and Magic Through Kenneth Anger's Lucifer Rising*.

slovy popsat.⁷ Jeho literární díla rovněž bývají velmi komplexní, odkazují do jiných děl autora, na mnoha místech je jeho výklad nedoslovný, symbolický. Rozhodla jsem se proto vycházet jak z Crowleyho vlastních knih, tak z jejich interpretací. Z důvodu komplexnosti tématu jsem se rozhodla zvolit české překlady Crowleyho knih a české autory interpretací. Mými hlavními zdroji jsou autoři Sebastián Jahič, konkrétně jeho kniha *Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu* (2021), a Josef Veselý a jeho kniha *Magie* (2008). Sebastián Jahič je přední český teoretik thelémy a překladatel Crowleyho literárních děl. Tato práce rovněž z velké části vychází ze soukromé korespondence se Sebastiánem Jahičem.

---

⁷ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 88, 244.

2. Kenneth Anger a Aleister Crowley

2.1. Kenneth Anger

Kenneth Anger (*1927) začíná tvořit v průběhu čtyřicátých let, jeho stěžejní díla pak vznikají v letech padesátých, šedesátých a sedmdesátých. Svůj první film natočil již v jedenácti letech, jeho prvním oficiálním snímkem je pak film *Fireworks* (1947), zásadní dílo pro queer kinematografii. Dalšími Angerovými filmy jsou například *Puce Moment* (1949), *Rabbit's Moon* (1950), *Inauguration of the Pleasure Dome* (1954), vyobrazující slavnost božstev na Panovu počest, nebo kultovní film o motorkářském gangu, *Scorpio Rising* (1963), jenž je dodnes jedním z nejčastěji promítaných amerických avantgardních filmů.⁸ Na sklonku šedesátých let pak začíná natáčet svůj „první náboženský film“, *Lucifer Rising*. Jeho originál byl však roku 1967 ukraden. Ze zbylého materiálu a několika nových scén vznikl film *Invocation of My Demon Brother* (1969). Nová verze filmu *Lucifer Rising* vzniká od roku 1970 do roku 1980. Dalšími Angerovými filmy jsou například *Don't Smoke That Cigarette* (1999), film stavící se proti kuřáctví, nebo snímek vyobrazující Crowleyho malbu, *The Man We Want to Hang* (2002).

Za Angerovu vrcholnou tvorbu můžeme považovat cyklus jeho devíti filmů, *Magick Lantern Cycle* (2009). Filmy *Invocation of My Demon Brother* a *Lucifer Rising* jsou pak pomyslným vrcholem tohoto cyklu.

Atmosféra ve Spojených státech v době, kdy Anger tyto filmy tvořil, byla formována poválečným obdobím čtyřicátých let, ustila v prosperitu let padesátých, skrze šedesátá léta se pak měnila v období rebelie, vzdoru proti probíhající válce ve Vietnamu a hnutí za občanská práva. Začínalo se mluvit o New Age nebo Age of Aquarius. Nové typy transcendentních zkušeností způsobených objevem a šířením psychedelických drog měly rovněž svůj podíl na probíhajících společenských a kulturních změnách. Východní mystika začínala prosakovat na západ. Otevíral se nový obzor vnímání, měnil se jak vztah člověka k sobě samému, tak i vztah člověka k okolnímu světu. Hnutí hippies hlásalo lásku, mír a svobodu, začínala sexuální a mravní revoluce.

Kenneth Anger prožil většinu života v San Franciscu, Hollywoodu a Velké Británii. Znal se s mnoha ikonami populární i undergroundové kultury té doby, mezi

---

⁸ ČIHÁK, M., Ponorná řeka kinematografie, s. 237.

jeho přátele patřili například Anita Pallenberg, Marianne Faithfull, Bobby Beausoleil nebo členové kapely Rolling Stones. O drbech spojených s tímto prostředím Anger vydal knihu *Hollywood Babylon* (1959).

O okultismus se zajímal již od útlého mládí, četl především Éliphas Léviho a J. G. Frazera, zásadní vliv na Angerovo smýšlení měl pak především Aleister Crowley.⁹ Crowley také mluvil o „éře Vodnáře“, i když již o půl století dříve. Crowley nabízí pohled na probíhající společenské změny, a to i tendenci k válčení, hlásá individualitu a sebepoznání ve prospěch sebeuskutečnění, pracuje s transcendentními stavy a pobízí k rebelii, změnám a tvoření. Dalším důvodem proč se Anger vzhledl v Crowleyho učení, mohl být i Crowleyho otevřený pohled na homosexualitu.

Crowleyho knihy poprvé Angerovi představila Marjorie Cameron. Anger na tuto situaci vzpomíná: „*Cítil jsem se jako doma, jako tam, kam patřím... do jeho školy přemýšlení. A to se nikdy za ta léta nezměnilo.*“¹⁰ Crowley představoval pro Angera velikou inspiraci, stal se vyznavačem Crowleyho náboženství theléma¹¹ a šířil Crowleyho učení nejen svými filmy. Odkazujíc z hlavnímu zákonu thelémy pak Anger dodává: „*Dělej, co ty chceš, ať je celý zákon, je Crowleyho zásada. A té já se vždycky držím.*“¹²

Anger sám je rovněž praktikem magie,¹³ je členem magického řádu Ordo Templi Orientis.¹⁴ Pořádal veřejné obřady, například jeden z nich, obřad na počest podzimní rovnodennosti, můžeme vidět ve filmu *Invocation of My Demon Brother*.¹⁵

Důraz na individualizaci a důležitost subjektivního prožitku můžeme cítit z celé Angerovy tvorby. Angerovy filmy v naprosté většině vypovídají o jeho osobních prožitcích či jeho osobním vztahu ke světu. S poselstvím svých filmů se cítil natolik osobně provázán, že v nich často vystupuje jako hlavní protagonista. Na otázku, co ho jakožto umělce dělá jedinečným odpovídá: „*Co mě jakožto umělce dělá jedinečným? To, že jsem Kenneth Anger, a jsem jenom jeden svého druhu.*“¹⁶

---

⁹ LANDIS, B., Anger: the unauthorized biography of Kenneth Anger, s. 25-26.

¹⁰ CINEMAGICIAN, Conversations with Kenneth Anger.

¹¹ KORINE, H., ANGER, K., Rozhovor.

¹² CINEMAGICIAN, Conversations with Kenneth Anger.

¹³ ANGER, K., Audio komentář k filmu Lucifer Rising.

¹⁴ ROSE, A., A Conversation with Kenneth Anger: *On the evil forces of cinema*.

¹⁵ SITNEY, A., Visionary film: The American Avant-Garde, 1943-1978, s. 131.

¹⁶ CINEMAGICIAN, Conversations with Kenneth Anger.

O svých filmech rovněž mluví jako o „magii“, a o své kameře jako o „magické zbrani“. Angerovy filmy tedy můžeme chápat jako nástroj k jeho seberealizaci a jako rozšíření jeho magické praxe. Jak si brzy ukážeme, tato dvě pole se pak v Crowleyho chápání světa zcela překrývají.

2.2. Aleister Crowley

Aleister Crowley (1875-1947) byl britský praktik a teoretik magie, filozof a spisovatel, malíř, básník, autor sady tarotových karet a zakladatel náboženství theléma. Během svého života pronikl do mnoha oblastí od okultismu, esoterismu, astrologie, numerologie, egyptské mytologie až po horolezectví a šachy. Jakýmsi průsečíkem všech těchto polí pro něj pak byla magie jako taková.

Aleister Crowley se narodil do protestantské rodiny, své dětství označil za „peklo“ a snad díky této rané zkušenosti se později výrazně vymezoval proti křesťanství. S příchodem dospělosti se začal zajímat o poezii, šachy a horolezectví. Studoval filozofii a anglickou literaturu na Univerzitě v Cambridgi, svůj zájem však zanedlouho obrátil k magii a esoterismu. Brzy mu došlo, že oplývá magickými schopnostmi a začal o sobě mluvit jako o Velké Šelmě, jejíž číslo je 666. Do Hermetického Řádu Zlatého Úsvitu byl Crowley zasvěcen roku 1898. V Káhiře roku 1904 nastává zlomová událost, kdy Crowleho kontaktovala mystická entita zvaná Aiwass a sdělila mu podstatu nové éry lidstva, kterou Crowley sepsal v *Knihu Zákona* (1907) a dal tak vzniku náboženství theléma. Při této mystické zkušenosti byla důležitou součástí, Rose Edith Kelly, v tu dobu Crowleyho žena, která byla v postavení jakéhosi média.¹⁷

Crowley založil svůj vlastní magický iniciační řád A.:A., který systematicky kombinoval východní a západní mystiku. Na základě dalších mystických zjevení entity Ab-UI-Diz Crowley napsal své nejstěžejnější literární dílo, *Magie v teorii a praxi* (1912, 1913, 1929). Publikoval také magický půlročník *The Equinox*, ve kterém vydával různé návody na magické obřady.

Sám samozřejmě aktivně praktikoval magii. Mezi jeho nejznámější obřady patří invokace démona chaosu Chorozone, či invokace svatého anděla strážného. Dosáhl nejvyššího stupně magického zasvěcení.

---

¹⁷ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 49-67.

Jeho magické obřady se nevyhýbaly sexuálním praktikám či užívání drog, což způsobilo jeho kontroverzní pověst. Byl označen jako „nejšílenější muž světa“.¹⁸

Aleister Crowley byl již ve své době velmi vlivnou postavou. Crowleyho pojetí magie je základním milníkem pro okultismus a esoterismus dvacátého století. Jeho vliv je rozptýlen vědomě či nevědomě v menší či větší míře téměř ve všech dílech současného západního esoterismu a okultismu, dalo by se v podstatě mluvit jako o období „před Crowleyem“ a „po Crowleyem“.¹⁹

Za nejdůležitější vlivy na Crowleyho chápání univerza můžeme považovat védské učení o duši, egyptskou mytologii a kabalistický strom života. Ve svém magickém učení vycházel ze spisů magiků jako byl egyptský Abra-Melin či Éliphas Lévi, rovněž navazoval na hermetickou tradici, avšak magii zásadně redefinoval a revitalizoval.

Crowleyho učení si získalo poměrně velkou přízeň, zejména pak na poli umělců šedesátých let. Crowleyho velkým obdivovatelem byl například David Bowie nebo Jimmy Page, který skoupil velkou část Crowleyho majetku.

Z Crowleyho učení vychází mnoho magických řádů. Náboženství theléma má stále mnoho aktivních vyznavačů a několik různých odvětví. Crowley však prorokoval, že období uznání jeho učení teprve přijde.

---

¹⁸ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 49-67.

¹⁹ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 16.

3. Theléma a Nový aeon

V této kapitole si představíme základní princip náboženství theléma a kontext dějin, ke kterým se váže, Nový aeon. Nejenže bude objasněno, v jakém kontextu Crowley vnímal sám sebe a své náboženství, ale rovněž v jakých souvislostech chápal magické učení jako takové.

Theléma je magicko esoterické náboženství, často se o ní mluví rovněž jako o duchovní filozofii. Vznik thelémy se odvíjí od mystického zjevení Aleistera Crowleyho. Crowleyho na jaře roku 1904 v Káhiře kontaktovala netělesná entita zvaná Aiwass, kterou Crowley identifikoval jako vyslance boha Hora. Crowleymu bylo sděleno, že přichází nová éra lidstva a že on bude zprostředkovatelem její podstaty. Crowleymu byl následně nadiktován text, který sepsal v *Knihu Zákona* (neboli *Liber AL vel Legis*). Tato kniha je ústředním thelémským textem, Crowley ho později doplnil o několik dalších Svatých knih thelémských.²⁰ Ultimátním zákonem thelémy je imperativ:

*„Do what thou wilt, that shall be the whole of the Law.“*²¹

V překladu: *„Dělej, co ty chceš, ať je celý zákon!“*

Jde o pobídku k nalezení a k uskutečnění čehosi, co Crowley nazývá jako *pravá vůle* (true will), čili tento výrok by se dal rovněž vyjádřit slovy: „Jednej v souladu se svou pravou vůlí.“ Pravou vůlí se rozumí transcendentální vůle člověka, dalo by se říci, že jde o něco jako jeho „osud“ či „poslání“. Ten, kdo se snaží najít svou pravou vůli, se zbavuje všech svých falešných domněnek o tom, kdo by měl být, co by měl mít, co by měl dělat, všech svých zamotaných myšlenek, impulzivních egoistických tužeb, a koná to, k čemu se cítí být bytostně povolán. Jednat v souladu s pravou vůlí dle Crowleyho znamená takzvaně „plavat jako ryba plave, zpívat jako pták zpívá“, čili jednat v souladu se svou největší přirozeností.²²

---

²⁰ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 41-57.

²¹ CROWLEY, A., Liber AL vel Legis, 1:40.

²² JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 138-139.

Druhým hlavním zákonem thelémy je pak:

*„Love is the law. Love under will.”*²³

V překladu: *„Láska je zákon. Láska pod vůlí.”*

Theléma je ve své podstatě duchovní filozofií, která vede člověka na cestu za sebeuvědoměním a sebeuskutečněním. Thélemu Crowley chápal jako duchovní řád nového věku, takzvaného Nového aeonu.

Příchod Nového aeonu se datuje na jarní rovnodennost 20. března roku 1904, kdy nastala tzv. Rovnodennost bohů. Tento nový aeon je aeonem boha Hora, který nahrazuje již vyčerpaný aeon boha Osirida. Tento přechod s sebou přinesl přeuspořádání určitých metafyzických kategorií, přeuspořádání vztahů mezi člověkem a nadpřirozenem, což zásadně změnilo charakter lidské zkušenosti z tohoto světa a ústí v zásadní změny ve společnosti.

Aeon Hora představuje syntézu předchozích dvou aeonů. Prvním aeonem byl aeon bohyně života Isis. Crowley ho charakterizuje jako prostý, jednoduchý, vyznačující se matriarchálním vztahem k Zemi. Isis Crowley spojuje s archetypem Matky. Je to období, kdy materiálně ignorovalo spirituálně.

Aeon boha Osirida, boha smrti, přichází přibližně 300 let před přelomem tisíciletí. Pro tento aeon je charakteristické odříkání, snaha potlačovat či ignorovat materiálně ve prospěch spirituálního. Boha Osirida Crowley spojuje s archetypem Otce a za jeho hlasatele považoval například Ježíše Krista nebo Gautamu Budhhu. Tomuto aeonu přináleží znamení Ryb.

Boha Hora Crowley chápal jako Korunované a dobývající Dítě, které má nastolit harmonii mezi aeonem Isis a Osirida, harmonii mezi archetypem Matky a Otce, či přímo jejich syntézu. Materiálně a spirituálně v něm splývá v jedno. Znaméním tohoto aeonu je právě Vodnář.²⁴

Horus je nejvyšším bohem thelémy (ostatní bohové z něj jakoby „vyzařují”), charakter spojovaný s bohem Horem představuje charakter Nového aeonu a zároveň i charakter thelémy. Pochopení sebeutváření protikladů a jejich harmonizace či splynutí je pro thélemu základním konceptem. Transcendence duality je platná i v

---

²³ CROWLEY, A., Liber AL vel Legis, 1:57.

²⁴ JAHÍČ, S., Thélema Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s.115-124.

jiných aeonech, v rámci Horova aeonu však ústí v aktivní extrovertní činění ve světském světě, čímž je právě tento aeon specifický.

Theléma bývá považována za solárně-falické náboženství. Přičemž solární a falický v tomto kontextu znamená právě aktivní, projevující se do venkovního světa. (Narozdíl třeba od pasivního buddhismu.) Termíny falické a solární nelze chápat v souvislosti s pohlavím, či jako jednu stranu mince. Jedná se o princip, který stojí nad transcendencí duality, je právě konkrétní vlastností Hora a jeho aeonu.²⁵

Horus je vnímán jako mstící svého padlého otce a svou ovdovělou matku. Dle egyptského mýtu byli Isis a Osiris partneři. Osiris byl během své vlády zabit svým žárlivým bratrem Setem, Isis se ho však povedlo oživit na dostatečně dlouho, aby spolu stihli zplodit syna Hora. Horus nastupuje na trůn, avšak musí čelit útokům boha Seta, s nímž válčí. Během těchto bojů Horus přišel o své oko, odtud pochází symbol egyptského oka.

S aeonem Hora je rovněž spojována válečná energie, neboť staré systémy je třeba svrhnout, aby mohly přijít nové.

Po aeonu Hora má přijít aeon bohyně Maat, který s sebou přinese mír a spravedlnost na zcela nové úrovni bytí.²⁶

Thelému Crowley chápal jako novou víru, nové náboženství pro tento nový věk. Jeho středobodem, jeho hlavním aktérem, hlavním spojovatelem spirituálního a materiálního se pro Crowleyho stává právě magik.²⁷

---

²⁵ JAHÍČ, S., Korespondenční rozhovor.

²⁶ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s.115-116.

²⁷ CROWLEY, A., Magie v teorii a praxi, s. 11.

4. Magie v teorii a praxi

4.1. Úvod

Textů zabírajících se magií Crowley napsal nespočet. Crowleyho hlavní učebnicí magie, a snad jedno z nejzásadnějších pojednání o magii vůbec, je jeho čtyřdílná *Magie v teorii a praxi*. V této knize se Crowley zabývá technikami přejatými z jógy a meditace, jejich praktickým využitím během magických obřadů, praktickou výbavou magika a teorií magického univerza. Tím, co se pod pojmem *magie* vůbec rozumí, se zabývá především ve třetím díle, přičemž magii dává jednu hlavní definici:

*„Magie je věda a umění konání změny v souladu s pravou vůlí.”*²⁸

Magie je tedy jakýmsi rozšířením pravé vůle, je metodou pro její objevování a nástrojem pro její uskutečňování. Magie je základní praktikou thelémy. Teorie magického univerza je totožná s teorií univerza tak, jak jej vykládá theléma. Crowley ve své knize *Magie v teorii a praxi* často odkazuje do *Knihy Zákona* či jiných Svatých knih thelémských. Pro své pojetí magie Crowley preferuje archaické označení *magick*, aby tak oddělil svou magii, která je v souladu s pravou vůlí, na rozdíl od magie, která je motivovaná chtivostí po výsledku a egoistickými tužbami. Pojednávají-li tedy Crowley o magii, pojednává o ní z hlediska duchovního rozvoje jedince.

Tuto hlavní definici pak doplňuje o 28 teorémů, ze kterých vyplývá, že Crowleyho chápání magie je velmi široké a vztahuje se i na zcela světské činy:

„Jakoukoli požadovanou změnu lze uskutečnit uplatněním vhodného druhu a stupně síly vhodným způsobem prostřednictvím vhodného média na vhodný objekt.”

*„Každý úmyslný čin je magický čin.”*²⁹

Načež Crowley uvádí několik konkrétních praktických příkladů. Pro nás by mohl být relevantní příklad: Vůlí Kennetha Angera je obeznámit diváky s jistými fakty obsaženými ve svém poznání, chopí se proto svých „magický zbraní” - kamery a střižny, používá svého “magického jazyka” - filmové řeči, povolá „duchy” - majitele kin,

---

²⁸ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 241.

²⁹ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 242.

ve kterých chce promítat a zaváže si je, aby jeho film zprostředkovali publiku. Tím, že se diváci na film dívají, děje se změna v jejich vědomí. Anger dělá změnu v jejich myslích, změnu v souladu se svou vůlí, čili dělá magii.

Magií však Crowley nerozumí pouze světské činy. To, čím se ve své *Magii v teorii a praxi* zabývá, je především její “paranormální” povaha, čili magie, která činí změnu na vnitřní, mystické, neviditelné rovině, která se pak může ale i nemusí různými způsoby projevovat do hmotného světa.

Crowley magii chápal jako „vědu a umění“. Snažil se k magii a mysticismu přistupovat pokud možno vědecky, zdůrazňoval důležitost skepticismu k vlastním prožitkům, magickým výsledkům a zjevením. Sledoval nejnovější teorie na poli fyziky, chemie, psychologie a biologie, aby skrze ně mohl vysvětlit své pojetí magie. Na druhou stranu nepopíral, že magie je postavena na osobním prožívání a invenci, proto o ní tedy rovněž mluvil jako o „umění“.³⁰

4.2. Astrální rovina

Důležitým fenoménem, na kterém z velké části magie staví, je astrální rovina. Astrální rovina je jakýsi „plastický prostředník“ mezi hmotným a spirituálním světem, je zároveň obojí. Dalo by se rovněž říci, že jde o „neviditelnou přírodu“, která vše prostupuje a propojuje. V astrálním světě jsou astrální formy všech hmotných věcí, myšlenky, vzpomínky všech lidí zformované do určitých tvarů,... o astrální rovině se mluví jako o pojítku mezi ideou a hmotou. Určitým připodobněním by mohl být například koncept kolektivního nevědomí. Astrální svět obývají různé bytosti, andělé, démoni a další na jedinci nezávislé existence. Astrální rovinou se dá stoupat vzhůru mezi vyšší a vyšší bytosti, až se jedinec dostane do oblasti, magické roviny, kde dle Crowleyho existují egyptská božstva.³¹

Každý člověk má astrální tělo, o kterém se rovněž mluví jako o *těle světla*. Tělo světla je jakousi aurou, zároveň zásobárnou všech zkušeností a energií, které jsou v člověku přítomné. Astrálním tělem se jedinec může v astrální rovině pohybovat, činit

---

³⁰ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 31-32.

³¹ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 517-541.

různé změny astrálních forem, které se pak projevují do hmotného světa. Může také kontaktovat různé bytosti, nabývat od nich vědění a požádat je o určité služby.³²

Český autor zabývající se magií, Josef Veselý, ve své knize *Magie* popisuje čtyři koncepty toho, jak magie funguje, přičemž Crowleyho se týkají dva modely: démonologický a energetický. Démonologický model vychází z přesvědčení, že v okolním světě existují určité entity (bohové, duchové, andělé, démoni,...) které může magik kontaktovat a poprosit je o služby. V energetickém modelu se vychází z toho, že tyto entity jsou určité formy energie, které jsou a nebo mohou být v člověku nějakým způsobem přítomné. Magik se tedy stává umělcem pracujícím s energiemi. Sám Crowley se během života přikláněl k různým vysvětlením toho, jak magie vlastně funguje, přičemž většinou je z jeho výkladu patrný příklon k démonologickému modelu.³³

4.3. Svatý anděl strážný

Pro pravou vůli se v kontextu magického učení používá označení *svatý anděl strážce* či *hvězda*. Svatý anděl strážce představuje metafyzickou entitu, jakoby čirý zdroj pravé vůle. Určitou analogií ke konceptu svatého anděla strážce mohou být například strážní andělé v křesťanství či psychologický koncept Higher Self, čili Vyššího já.

Svatý anděl strážce se považuje za mediátora mezi jednotlivcem a Bohem, rozuměno absolutnem, ultimátní jednotou. Svatý anděl strážce zná osud a poslání člověka a vede ho na cestě za sebeuskutečněním a seberealizací. Jedinec může jednat *v souladu* se svým svatým andělem strážným, v souladu se svou pravou vůlí, rozhodne-li se však vydat na cestu hlubšího poznání, pokouší se svého svatého anděla strážného kontaktovat a prohloubit tak poznání sebe sama, prohloubit svůj vztah k Bohu, přiblížit se své vlastní božské podstatě.³⁴

Crowleyho velkým přínosem pro adepty magie je vypracování zasvěcovacího systému. Jde o řetězový systém několika stupňů, začíná ovládnutím technik astrálního cestování, meditace, přičemž kontakt svatého strážce je velkou metou v

---

³² VESELÝ J., *Magie*, s. 32-51.

³³ VESELÝ J., *Magie*, s. 20-26.

³⁴ JAHÍČ, S., *Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu*, s. 138-158.

magikově vývoji. Úplným cílem této cesty je překročení metafyzické propasti *abyss*, kde sídlí démon chaosu Chorozone, podaří-li se magikovi přes tuto propast dostat, nastane trvalá smrt jeho ega a sloučí se svým andělem strážným, magik se v podstatě stane svým osobním božstvem.³⁵

Pro kontaktování svatého anděla strážného neexistuje žádný konkrétní návod a každý magik musí sám zjistit, jak má postupovat. Kontakt anděla strážného je však až daleká meta. Magik tedy kontaktuje i jiné entity, duchy, anděly, božstva, činí tak jednak proto, aby se procvičil ve svých magických schopnostech, a také aby sám sebe poznal a zdokonalil. Například když má magik nedostatek vlastností spojovaných s bohyní Isis, kontaktuje bohyni Isis, aby se přiblížil dokonalé rovnováze.³⁶

V Crowleyho filozofii je kladen velký důraz právě na harmonické vyvážení protikladů. I svatý anděl strážce je rovnovážnou souhrou či splynutím andělského a démonského.³⁷ Skrze kontaktování různých entit se magik snaží dosáhnout vnitřní harmonie, aby byl připravený na kontaktování svatého anděla strážného. V Crowleyho chápání světa se člověk snaží být rovnovážnou souhrou všech protikladů.

4.4. Korespondence a magické obřady

Hlavním principem, na kterém magie funguje, jsou korespondence, čili analogie. Korespondence znamenají určitou souvislost a propojenost mezi hmotným a nehmotným (metafyzickým) světem, jde o souvislost mezi čísly, písmeny, božstvy, planetami, barvami, přírodními elementy, tarotovými kartami, materiály, vůněmi, symboly, rytmy, gesty, pozicemi, světovými stranami, vlastnostmi,...

Například: červená - oheň, modrá - voda. Korespondence vycházejí z kabaly a představují magickou techniku používanou magiky odnepaměti. Crowley tyto korespondence přepracoval a shrnul v rozsáhlých magických tabulkách. Na korespondence můžeme nahlížet jako na jakýsi všudypřítomný kód vypovídající o struktuře univerza, nebo také jako na běžné kulturní asociace.

---

³⁵ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 269-361.

³⁶ CROWLEY, A., Magie v teorii a praxi, s. 265-266.

³⁷ CROWLEY, A., Liber Tzzadi, verše 40-42.

S korespondencemi pak magik pracuje během magických obřadů. Magický obřad je v podstatě sestava akcí a činů, během nichž magik pomocí různých kombinací těchto korespondencí utváří takovou magickou situaci (třeba gesto, symbol, barva,...), skrze kterou je možné kontaktovat různé duchy, bohy, atd. Existuje mnoho konkrétních způsobů, kterými toho lze dosáhnout, přičemž důležitá je právě astrální rovina. Zatímco magik běhá po magickém kruhu, ve skutečnosti běhá po ohnivém kruhu v astrálu a podobně.

4.5. Invokace

Existuje mnoho různých způsobů, kterými lze kontaktovat různé entity. My se však budeme zabývat pouze *invokací*, neboť tu právě Anger používá v *Lucifer Rising* a *Invocation of My Demon Brother*. Invokovat znamená „přivolat“. Přivolávají se takové entity, které člověka přesahují, například božstva.

Hlavním cílem invokace je pak sjednocení se magika s invokovaným božstvem. V kontextu magického učení se tento stav nazývá sjednocení mikrokosmu (magik) s makrokosmem (božstvo).³⁸

V knize *Magie v teorii a praxi* Crowley pracuje s technikami ovládnutí těla a mysli přejatými z védské tradice jógy a meditace. Pomocí těchto technik je magik schopen dosáhnout transcendentních stavů, skrze které se pak děje toto sjednocení.

Během obřadů se často používá technika vizualizace boha, magik si ve své mysli vytvoří dokonalý obraz vybraného boha, medituje nad ním a skrze tento obraz se pak s tímto bohem ztotožňuje. V podstatě se ztratí rozdíl mezi subjektem a objektem, čili zmizí rozdíl mezi tím *kdo* se dívá a *na co* se dívá, dojde k sjednocení.³⁹

Dalšími technikami, s kterými se během obřadů pracuje, jsou například astrální cestování, fyzická jasnozřivost či stoupání rovinami. Magik by například během invokace měl zformovat své astrální tělo do podoby boha, kterého si přeje invokovat, takzvaně *zaujmout boží formu*.⁴⁰

Dle Crowleyho existují tři hlavní metody invokace jakéhokoli božstva: devocionální oddanost, čili láskyplné odevzdání se tomu božstvu, přímočará

---

³⁸ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 265.

³⁹ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 88.

⁴⁰ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 391-394.

ceremoniální invokace a dramatická metoda. Pro nás jsou důležité především poslední dvě metody.

Ceremoniální invokací se rozumí magický obřad, který vykonává magik ve svém magickém chrámu, uvnitř svého magického kruhu za použití magických předmětů jako jsou oltář, hůlka, dýka, vykuřovadlo, pentakl, roucho a koruna. Všechny tyto předměty jsou symboly pro magikovy schopnosti, korespondují s magikovými schopnostmi. Hůlka například znamená magikovu vůli, dýka pak schopnost mysli rozetnout všechny rušivé myšlenky. Jejich vizuální a předmětová reprezentace by měla v magikovi aktivovat to, co k nim přisuzuje. Obřad začíná chůzí dokola po magickém kruhu, dále magik vykonává specifická gesta, říká zaříkávadla a používá magické symboly podle toho, jakého boha chce invokovat. Obřadů Crowley publikoval nespočet, jejich struktura pak vychází z korespondencí.

Dramatická metoda spočívá v tom, že se určitý počet lidí setká a odehraje dramatickou hru, uspořádá společný obřad, který nese symboliku, koresponduje se zrozením požadovaného boha. Během tohoto obřadu postavy meditují nad jednotlivými bohy, které představují, pak energie boha skrze ně proudí a oni ji kontrolují a manifestují. Přičemž Crowley dodává: „Pro běžného člověka je velice těžké nechat se pohltit příběhem divadelní hry nebo románu, avšak pro ty, kdo to dokážou, je tato metoda nepochybně nejlepší.“⁴¹

Přičemž esence obou těchto metod je jedna a tatáž. V každé z nich se magik ztotožňuje s přivolaným božstvem.

K úspěšné invokaci Crowley má jednu hlavní radu: „*Zapalte se modlitbou!*“ „*Stejně jako básník, milenec nebo umělec je unášen svým kreativním zápallem, tak tomu musí být i s magikem.*“⁴²

---

⁴¹ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 269.

⁴² CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 391.

5. Magie v teorii a praxi filmu

5.1. Tělo světla a film

Již jsme dokázali, že dle Crowleyho definice magie za magii můžeme považovat i filmy. Magií jsou i ty Angerovy filmy, které nepracují s magickými symboly, neboť stále činí změnu v divákově mysli. Ve filmu *Lucifer Rising a Invocation of My Demon Brother* dokonce Anger explicitně pracuje se symbolikou, korespondencemi a vyobrazuje magické obřady. Mohou tedy tímto způsobem filmy „skutečně“ zprostředkovat zkušenost s Luciferem, invokovat ho?

Crowley k dramatickým obřadům říká, že i divák, dokáže-li se dostatečně vžít do děje dramatické hry, je součástí obřadu, čili na něj rovněž působí. Mohli bychom namítnout, že může být důležitá fyzická přítomnost postav. Vzpomeňme však na vizualizaci, která je při invokaci důležitá. Opět by to tedy znamenalo, že pokud je člověk schopný vžít se do filmu, měl by na něj obřad fungovat.

Hermetický řád Zlatého Úsvitu se rovněž zabýval výzkumem barev a jejich kombinováním do symbolů. Věřili, že v každé barvě je přítomná určitá energie spojovaná například s planetou či bohem (dle kabalistických korespondencí) a kombinací různých barev do symbolů, je možné bohy invokovat. A i v jedinci, který neví, co jednotlivé symboly a barvy znamenají, je přítomný onen bůh, když se na ně dívá.^{43 44} Znamenalo by to tedy, že film může na diváka působit i bez jeho aktivní snahy.

Anger rovněž odkazuje specificky k médiu filmu jakožto k prostředku, který dokáže zachytit astrální tělo či astrální formu vyobrazovaného:

*„Století před fotografiemi tu byly talismany, které ve skutečnosti předcházely fotografiím, neboť barvy po vyblednutí na slunci utvořily na talismanu vzor. Talismany byly jako lapače na mouchy, které se snažily zachytit duši - chytře jste na ně vytiskli „fotografii“ démona, kterého jste chtěli polapit. Filmografie je očividný pokus o krádež duše. Astrální tělo je v člověku vždy přítomné, a někteří vychytralí a nadaní fotografové či kameramani dokáží zachytit astrální tělo na film.“*⁴⁵

---

⁴³ HALE, A., „Colors are Forces, the Signatures of the Forces”: How Colors Become Entities

⁴⁴ JAHIČ, S., Korespondenční rozhovor.

⁴⁵ SITNEY, A., Visionary film: The American Avant-Garde, 1943-1978, s. 133.

Znamená to, že Anger věří, že film dokáže zachytit právě onu astrální kvalitu, pojítka mezi fyzickým a spirituálním. Během projekce, když je skrze film promítáno světlo, se tyto astrální kvality aktivují a přenášejí na diváka. Film tedy Anger chápe jako aktivního prostředníka mezi světem spirituálním a fyzickým.

Pro tuto práci není důležité, zda tomu tak doopravdy je, či ne. Důležité je, že Anger ke svým filmům s tímto přesvědčením přistupoval. Velmi výrazně se to pak projevuje například v jeho práci s herci.

5.2. Herci jako božstva

Během dramatického obřadu v sobě mají zúčastnění manifestovat energii boha, kterého představují. Z tohoto principu vychází Angerova volba obsazení pro své role. Anger do svých rolí obsazoval neherce a vybíral je vždy tak, aby se v nich jako v reálných lidech vždy nějakým způsobem manifestovala energie mytologických postav, které ve filmu ztvárňují.

Boha smrti Osirida v *Lucifer Rising* ztvárnil Donald Cammell, skotský filmař a malíř, jenž byl posedlý smrtí. Téma smrti provázelo jak jeho umělecká díla, tak jeho osobní život, který nakonec sám roku 1996 ukončil. Ďábla či Satana ve filmu *Invocation of My Demon Brother* hraje Anton Szandor LaVey, zakladatel a velekněz Satanovy církve a autor *Satanovy Bible* (1969).

Luciferů měl Anger hned několik. V *Invocation of My Demon Brother* Lucifera ztvárnil Bobby Beausoleil, v *Lucifer Rising* zase Lesslie Huggins. Ke zkušenosti s ním Anger říká: „Odmítal, abychom ho natáčeli. S tím mladíkem to nebylo jednoduché. Jako opravdový Lucifer. Odmítal dělat, co jsem chtěl. Nemohl jsem mu dávat povely, nemohl jsem mu zaplatit... Měli jsme natáčet a on se prostě neukázal.”⁴⁶

Démona Lilith hraje ve filmu *Lucifer Rising* Marianne Faithfull. Lilith se měla stát ženou Lucifera, byla však odmítnuta. Nespokojená z odmítnutí krouží kolem Země a přináší neštěstí. Lilith je symbolem božské nespokojenosti. Marianne Faithfull v době natáčení *Lucifer Rising* procházela těžkým obdobím po rozchodu s Mickem Jaggerem (analogie k Lilith a Luciferovi). Byla závislá na heroinu a několikrát se pokusila o sebevraždu.

---

⁴⁶ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Lucifer Rising*.

Osobní rozpoložení a energie Marianne Faithfull v okamžiku natáčení tedy koresponduje s energií ztotožňovanou s Lilith. Lilith je v Marianne přítomná. Marianne Faithfull tedy není pouhým obrazem postavy Lilith. Marianne Faithfull je aktivní tvůrkyní Lilith, *je* Lilith.

Marianne Faithfull v roli Lilith v druhé polovině filmu *Lucifer Rising* drží v rukou šátek potřísněný krví z jejího pokusu o sebevraždu a opakuje slova: „*Memory, memory, memory*“, v překladu: „*Vzpomínka, vzpomínka, vzpomínka.*“ Anger k této skutečnosti říká: „*Někteří lidé si tím musejí projít znovu, aby to dokázali nechat odejít.*“⁴⁷

Pro Marianne Faithfull bylo samotné natáčení magickým činem s cílem osvobození se od trápení, kterým procházela. Tímto se aktivovala energie přítomná v Lilith (formovala astrální tělo Marianne) a obtiskla se do filmového pásu.

Slova, která Marianne říká, ve filmu neslyšíme. Stejně tomu je i u ostatních postav, které ve scénách mluví. Pro Angera není důležitý obsah slov, ale samotný akt toho, že postava slova během natáčení říká. Jako by se skrz akt říkání těch slov aktivovala specifická energie, stejně jako se zařikává během magických obřadů, která je pak na filmovém pásu přítomná, bez ohledu na to, jestli ji jakožto diváci slyšíme.

Pro Angera to nebyli lidé, co hrají bohy, jak sám říká: „*To jsou bohové, co vyvolávají své síly. To nejsou lidé, co hrají bohy, jsou to zhmotnění bohové.*“⁴⁸

---

⁴⁷ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Lucifer Rising*.

⁴⁸ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Lucifer Rising*.

6. Lucifer

Lucifer je pro Kennetha Angera celoživotním symbolem, jeho osobním božstvem. Slovo LUCIFER má Anger vytetované na hrudi a jeho předloktí zdobí tetování luciferské sigily.

Přestože je explicitně vyobrazený až v *Lucifer Rising* a *Invocation of My Demon Brother*, Lucifera můžeme najít i v dalších Angerových filmech. Například o již zmiňovaném filmu *Fireworks* Anger říká:

*„V posledním záběru Fireworks jsem v posteli já a ještě jeden muž. Jeho obličej žhne plameny, nebo světlem. To je ten Luciferský bratr, víte, ta neznámá andělská strana. Ve mém osobním uměleckém dramatu ji vždycky hledám, tu andělskou stránku.“*⁴⁹

Což můžeme rovněž interpretovat jako Angerovo hledání svého svatého anděla strážce, své pravé vůle. Snaží-li se skrze svá díla dělat magii, snaží se je dělat v souladu s pravou vůlí, tedy v nich hledá svého anděla strážného, hledá v nich Lucifera. Lucifera tedy můžeme chápat jako Angerova svatého anděla strážce.

Charakter Lucifera, jak ho chápe Anger, je určitou syntézou pohanské tradice a Crowleyho filosofie. Lucifer je v pohanské tradici spojován s Venuší, s hvězdou, se světlem (připomínáme, že Crowley o svatém andělu strážném hovoří rovněž jako o hvězdě). *“Lucifer je anděl světla, sluneční paprsek,”* říká Anger a dodává: *“Je to svatý patron filmů, je tím světlem za čočkou.”*⁵⁰

Crowley se k postavě Lucifera vyjadřuje ve své básni *Hymn to Lucifer*.⁵¹ Tato krátká, několika veršová báseň v podstatě říká *„Co by bylo dobro bez zla?”* a *„Klíč k radosti je neposlušnost”*. Oslavuje tedy Lucifera jakožto představitele sjednocení protikladů, rebelie a radosti ze života.

Kromě této básně Crowley ve svém učení odkazuje k postavě Lucifera převážně ve volné spojitosti s tím, co obvykle nazývá Dáblem, či Satanem.

*„Tento had, Satan, není nepřítelem člověka, nýbrž tím, kdo z naší rasy učinil bohy znající dobré i zlé; přikázal „poznej sama sebe“ a vyučoval zasvěcení.“*⁵²

Postava Lucifera jako taková, tedy v Crowleyho učení nemá své vlastní, nějak výrazně definované místo. Spojuje v sobě však všechny atributy Nového aeonu tak,

⁴⁹ WEESE, W. C., *Light Moving in Time*, s. 119.

⁵⁰ WEESE, W. C., *Light Moving in Time*, s. 107.

⁵¹ CROWLEY, A., *Hymn to Lucifer*.

⁵² CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 456.

jak jej Crowley popisuje. Váže se k němu přijetí zla ve prospěch vědění a sebepoznání a radost ze života. Pro Angera má Lucifer rovněž osobní význam ve spojitosti světla a filmu.

Anger se často i o jiných lidech vyjadřoval tak, jako kdyby v sobě „měli Lucifera“. Například o Micku Jaggerovi, Antonu LaVeyovi či Bobby Beausoleilovi. Lucifer tedy pro Angera představoval rovněž jakéhosi „ducha doby“.⁵³

Podle názvu filmu *Invocation of My Demon Brother* by se mohlo zdát, že jeho cílem bude invocace „démonického bratra“. „Démonický bratr“ či obdobné spojení se v Crowleyho učení nevyskytuje. Když se však podíváme do samotného filmu, vidíme, že v jeho závěru povstává Lucifer. Označení „demon brother“ tedy může odkazovat k Luciferovi stejně tak, jako ho výše Anger popisuje jako „Luciferského bratra a andělskou stranu“. Připomeňme, že svatého anděla strážného samotného chápeme jako syntézu „anděla“ a „démona“.

Anger Lucifera chápal jako boha světla, patrona filmu.⁵⁴ Z toho vyplývá, že celé filmy můžeme chápat jako Luciferovo dílo a je tedy určitou formou v nich přítomný, či spíše je zprostředkovává, během projekce filmu je aktivně tvoří.

Jak je patrné i v ostatních filmech Angera, kde se Lucifer vyskytuje pouze implicitně, například ve filmu *Fireworks*, základním atributem, který Anger s Luciferem spojuje, je čisté bílé či zlaté světlo. Tuto tendenci můžeme sledovat i ve filmu *Lucifer Rising* a *Invocation of My Demon Brother*, kde je Lucifer vyobrazován ve světelné auře.

Obr.1.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother* a *Lucifer Rising*

⁵³ LANDIS, B., Anger: the unauthorized biography of Kenneth Anger, s. 154, 166.

⁵⁴ WEESE, W. C., Light Moving in Time, s. 107.

Anger o Luciferovi rovněž mluvil jako o „podvodníkovi“ či „šejdířovi“, v němž je přítomné násilí a intriky, čímž odkazuje na jeho démonickou povahu. To se ve filmu *Lucifer Rising* projevuje ve scéně, kdy Lucifer magikovi podává narozeninový dort, avšak je v něm schovaná bomba, která záhy vybuchuje.

„Tohle je narozeninový dort Lucifera VI s bombou schovanou uvnitř, která poukazuje na násilí přítomné v Luciferovi. Je to tak trochu šejdíř, víte.“⁵⁵

K intrikám rovněž odkazuje film *Invocation of My Demon Brother*, kde Anger používá válečné záběry a nacistickou vlajku. To dle mého názoru nemůžeme interpretovat tak, že by Anger naznačoval, že Lucifer způsobil druhou světovou válku, spíše skrze tyto symboly aktivuje koncept násilí. Svastika jako taková rovněž není negativním symbolem, v kontextu Crowleyho učení představuje kreativní energii v rovnovážné akci.⁵⁶ V tomto filmu je rovněž Lucifer vyobrazován s kloboukem, což může odkazovat právě na intriky.

Anger Lucifera v *Lucifer Rising* rovněž spojuje s hadem. Hada pak zase můžeme chápat v souvislosti s Ďáblem, tak, jak je již zmiňováno výše. Je tedy zřejmé, že Anger cítil určitou paralelu mezi Ďáblem a Luciferem, tím se však budeme blíže zabývat v analýze *Invocation of My Demon Brother*.

V Crowleyho učení se nevyskytuje žádný ceremoniální ani jiný obřad, který by dával návod na to, jak vyvolat Lucifera, a jak bylo již zmíněno, ani svatého anděla strážce. Veškeré magické postupy a magické symboly ve filmech jsou tedy Angerovou autorskou koláží jiných Crowleyho symbolů.

---

⁵⁵ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Lucifer Rising*.

⁵⁶ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 295.

7. Lucifer Rising

7.1. Úvod

Film *Lucifer Rising* vypráví příběh příchodu Nového aeonu. Slunce, měsíc a Země jsou v jedné rovině, bohyně Isis a bůh Osiris se setkávají a spojují své síly, vítají příchod boha Hora. Další mytologická postava, démon spojovaný se zkázou a destrukcí, Lilith, rovněž povstává, aby přivítala příchod Hora.

Horus jakožto personifikovaná postava se ve filmu objevuje pouze na malý okamžik, ve filmu je však všudypřítomný jeho princip. Jak jsme již zmiňovali výše, Horus je hlavním bohem thelémy a všichni ostatní bohové z něj jakoby vyzařují. Je tím nejvyšším, koho všichni uctívají. Horovu přítomnost můžeme spojovat se symbolem červeného disku, či slunce, však i theléma se považuje za solární náboženství.

Zatímco Isis a Osiris spojují své síly a vítají Hora, probouzí se magik. Magik skrze ceremoniální obřad invokuje Lucifera, studuje Crowleyho učení, sjednotí se s Luciferem a poté tvoří nový svět. Na konci filmu Isis a Osiris společně přihlížejí přiletu červených disků, „UFO“, a Lucifer ve světelné aureole povstává.

Magik a Lucifer jsou tedy vyobrazení v kontextu příchodu Nového aeonu. Film vypráví příběh, čili pracuje s metodou dramatického obřadu, kdy by se divák měl ztotožnit s představovanými postavami.

V této analýze se nejprve zaměříme na postavy a korespondence. Jakým způsobem Anger postavy doplňuje korespondencemi? Dále se budeme zabývat korespondencí mezi světem magika a světem bohů, čili mezi mikrokosmem a makrokosmem. Budeme sledovat, jak magické korespondence formují filmový zážitek. V poslední části se přímo zaměříme na invokaci Lucifera, čili na magikův ceremoniální obřad a na to, jak je filmovými postupy zpracováno sjednocení se magika a Lucifera.

7.2. Korespondence

Ve filmu *Lucifer Rising* jsou postavy hlavními hybateli děje, do dění filmu nezasahují žádné vnější síly. V každé scéně je vždy postava, co něco dělá a až to dokončí, přichází nová scéna s jinou postavou, která zase něco dělá a tak dále.

Tyto postavy symbolizují mytologické bytosti a skrze ně zosobňují určité univerzální nehmotné principy. Isis je bohyně života, symbolizuje život, je životem. Lilith symbolizuje zase destrukci atd. Stejně jako u dramatického obřadu postavy zosobňují božstva a ta božstva zase korespondují s určitými silami či elementy.

S těmito korespondencemi pak Anger pracuje ve střihu. Záběry na postavy a jejich akce jsou prostřídány se záběry na přírodní elementy a síly či jiné symbolické záběry.

Dobrym příkladem může být právě Lilith. Lilith je symbolem pro zkázu a destrukci. Chůze Lilith skrze les je prostřídána se záběry rozpadajících se kamenů, hořících stromů. Destrukce není konkrétní čin, který Lilith udělá, Lilith nenatáhne ruku a nezničí tak konkrétní strom opodál. Lilith je *doprovázena* destrukcí, destrukcí ve své holé podstatě. Lilith je ztotožňována s destrukcí.

Podobně když Osiris evokuje své síly, nešlehájí z jeho hole konkrétní blesky. Osiris pozdvihne svou hůl a přes celé plátno zablikají blesky. Jakožto diváci nevíme, kde tyto blesky jsou, nevíme, které konkrétní blesky to jsou, jsou to zkrátka blesky ve své obnažené podobě, ve své všeobecnosti, je to univerzální element blesků. Tyto záběry na čistě přírodní elementy mají většinou velmi výrazné struktury a světelné změny. Skrze to Anger utváří pocit určité grandióznosti moci, která s těmito postavami koreluje.

Obr.2.: Snímky z filmu *Lucifer Rising*

Nebo když magik ze svého magického kruhu vyhání muže v plísňovém plášti, Chorozone, démona chaosu, kterého je potřeba se před obřadem zbavit. Je to v podstatě symbolika pro odehnání všech rušivých myšlenek z magikova vědomí. Magik Chorozone kadidelnicí vyhání, tento záběr je prostřídán se záběrem, kde sloní noha zašlápně kobru. Vyhánění postavy Chorozone z kruhu i zašlápnutí kobry sloní nohou odkazují k principu zbavení se čehosi nebezpečného. Anger k sobě skládá záběry, které mezi sebou mají nějaký vztah, a aktivuje tím všeobecnější

princip, který je v obou záběrech přítomný, a který oba záběry přesahuje.

V těchto korespondencích pak ve většině případech vychází z Crowleyho učení, například Lucifera koresponduje s hadem, nebo chůzi magika po kruhu s plavajícím tygrem. Crowley se doslova zmiňuje o tom, že by magik měl po kruhu jít chůzí tygra.⁵⁷

Díky těmto korespondencím mezi záběry je jasné, že podstata postav neleží v jejich hmotné reprezentaci, v jejich konkrétních akcích, ale že ony konkrétní postavy na plátně zosobňují něco mnohem univerzálnějšího.

Film *Lucifer Rising* se odehrává na několika lokacích napříč kulturami. V Karnaku v Egyptě, ve Velké Británii na Stonehenge, v Německu na skalních věžích Externsteine. Objevuje se zde však i mnoho záběrů, které odkazují na další kultury. Tyto záběry jsou vloženy mezi probíhající příběh povětšinou skrze vizuální podobnost. Díky tomu to působí, jako kdyby to, co vidíme, nebylo událostí vázanou pouze na egyptskou kulturu... Působí to, jako kdyby tento okamžik příchodu nového věku očekávalo celé lidstvo, čili skrze korespondence s jinými kulturami je opět utvářen pocit univerzality.

7.3. Trojúhelník a kruh

Lucifer Rising vyobrazuje svět bohů Isis, Osirida a Lilith a svět magika, ve kterém se pak objeví Lucifer. Tyto postavy se nikdy nesetkají na stejném místě, přesto se však zdá, že mezi tím, co nezávisle na sobě dělají, existuje nějaká souvislost. Jako by akce postav v jednom světě způsobily reakci v jiném světě. Například poté, co magik ulehne do vany, se probudí Lilith. Magik uléhá do modré vany v modré místnosti, Lilith se probouzí oděná v modré v modrém kamenném sakrofágu. Pro diváka je tak pochopitelné, že jde o určitou formu akce a reakce, neboť existuje přímá podobnost, korespondence pozice a barvy, mezi záběrem na magika a záběrem na Lilith. Nebo poté, co Isis a Osiris spojí své síly, se probudí magik. Po spojení sil Isis, s červeným kruhem na hlavě, a Osirida se zažehl červený plamen v trojúhelníkové pyramidě. Kolem hlavy probouzejícího se magika je kruh a uvnitř v něm červený plamen, přičemž jeho plášť je celý posetý trojúhelníky.

---

⁵⁷ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 125-128.

Jednotlivé sekvence si však nejsou podobné pouze vizuálně v posledním záběru končící sekvence a prvním záběru sekvence začínající. I jejich průběh jako by se děl podle té stejné logiky, podle nějakého jednotného kódu.

Zcela základní korespondencí, která utváří propojenost mezi světem bohů, Lilith a světem magika, je trojúhelník a kruh. Symbol kruhu je ve filmu *Lucifer Rising*, dá se říci, v hlavní roli. Červený kruh na koruně bohyně Isis, kruh jakožto slunce, které přišla uctít Lilith, slunce zapadající do skalní věže Externsteine, magikův magický kruh a kulatá červená UFO, která ve finále filmu přelétnou nad pyramidami.

Trojúhelník se pak ve filmu objevuje ve formě pyramid, trojúhelníků na magikově róbě a nad magikovou vanou a trojúhelníku, ve kterém magika vidíme během jeho magického obřadu.

Obr.3.: Snímky z filmu *Lucifer Rising*

Kruh je dle Crowleyho symbolem pro absolutno, pro boha ve své jednotě, kruh je makrokosmos. Trojúhelník je pak symbolem pro jednotlivce napojeného na boha,

mikrokosmos. Trojúhelník se špičkou nahoru pak značí aktivní princip, se špičkou dolů zase pasivní, přijímající princip.^{58 59}

Ve filmu *Lucifer Rising* jako by se všechno točilo kolem kruhu. Kruh jako slunce, které všichni uctívají, a kruh jako UFO, k jehož přiletu celý film jako kdyby směřoval. Kruh se objevuje především ve světě bohů, ve spojitosti s bohy, jako něco nad námi, něco, co uctíváme. Magikův magický kruh je pak nástrojem pro komunikaci jednotlivce s bohem, v magickém kruhu se mikrokosmos jednotí s makrokosmem, kruh aktivuje božství, kruh je magikův portál k bohům.

Jako je kruh ve filmu vyobrazován spolu s bohy, tak se trojúhelník objevuje především v souvislosti s magikem. Aktivní trojúhelník se špičkou nahoru pak značí magikovu vůli, jeho aktivní tvoření a činění, které ho vede k bohům skrze invokaci Lucifera. Trojúhelník ve formě pyramid pak symbolizuje portál mezi lidmi a bohy.

Dalo by se v podstatě říci, že film *Lucifer Rising* je vystavěn jako série akcí a reakcí. Nedá se tvrdit, že akce a reakce mezi světem bohů, Lilith, magika a Lucifera můžeme vnímat jako čistě lineární, bezpochyby je mezi nimi však nějaká propojenost, korespondence. Díky tomu film utváří pocit, že postavy dělají něco, co je přesahuje a co má význam na úplně jiné úrovni, než ten jeden konkrétní čin, který udělali, neboť to na úplně jiném místě mělo nějaký výsledek. A zároveň to působí, jako kdyby bylo všechno propojené nějakým všeprostupujícím kódem. Jako kdyby byly postavy propojeny, vedeny a poháněny nějakou jednou silou.

Jak sám Anger řekl: „*Jestli je tu nějaká věc, kterou se snažím komunikovat skrze své filmy, pak je to to, že všechno je propojeno magickým proudem.*”⁶⁰

Tomuto dojmu propojenosti také zásadně napomáhá způsob, kterým se herci pohybují. Nechovají se jako reálné postavy, nedívají se kolem, nepřemýšlejí, zkrátka dělají to, co by měli dělat. Magik jako kdyby byl veden svou hůlkou (symbol magikovy vůle) do místnosti s trůnem. Lilith jako by byla probuzena ze svého sarkofágu a přivolána do Egypta, charakter její chůze naznačuje, že je tam přivábena.

Perfektním příkladem je scéna, ve které Lilith (nikoli však ve svém modrém kostýmu, ale v černo červené kápi) vystupuje na skalní věž Externsteine, tato scéna se odehrává za světla, během odpoledne. Záběry na Lilith jsou prostřídány se záběry

---

⁵⁸ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 269.

⁵⁹ JAHÍČ, S., *Korespondenční rozhovor*.

⁶⁰ CINEMAGICIAN – *Conversations with Kenneth Anger*.

na tu samou lokaci, ale ve tmě, kde šest postav se šesti pochodněmi kráčí o kousek napřed oproti Lilith. Lilith zároveň jde nahoru takovou chůzí, jako kdyby byla čímsi vedena vřůru, jako by šla „za něčím”.

Způsob střihu záběrů evokuje dojem odvádění Lilith šesti postavami. Číslo šest je rovněž číslem symbolizujícím božstvo.⁶¹ Lilith je tedy přivábena bohy, aby uctila slunce. Je však jasné, že nejsou ve stejném čase. Existuje tedy mezi nimi nějaká síla, která působí nehledě na prostor a čas.

Zdá se, jako kdyby na jednání postav měly vliv určité neviditelné síly. Či jako kdyby postavy následovaly svou pravou vůli.

Obr.4.: Snímky z filmu *Lucifer Rising*

7.4. Protiklady

Podobně jako trojúhelník a kruh, objevuje se ve filmu velmi důmyslným způsobem i červená a modrá. Tato symbolika však vede ještě mnohem hlouběji. Kdybychom chtěli najít ten nejpodstatnější, vše-shrnující princip, který celý tento kolos protkává, pak je to snoubení protikladů - aktivního, dávajícího principu a pasivního, přijímajícího principu.

Tyto dva principy se manifestují skrze symboliku do různých aspektů vyobrazovaného, ať již do barev, scénografie, pohybu či elementu, který danou akci doprovází. S aktivním, dávajícím principem je spojována červená barva, slunce, oheň, život. S pasivním, přijímajícím principem zase modrá, voda, smrt, měsíc.

Že tento princip leží v úplném podhoubí tohoto filmu, je zřejmé ze samotné zápletky Isis a Osirida, která film rámuje. Isis a Osiris symbolizují život a smrt, matku a otce, dva protipóly duality. Film začíná spojováním sil Isis a Osirida, nikdy je však

⁶¹ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 229-231.

nevidíme společně. Na konci filmu stojí bok po boku, sjednocení. Sjednocení Isis a Osirida je tedy analogií k principu sjednocení protipólů duality.

Každá postava a každá akce jako by měla svůj protipól. Aby mohl vzniknout nový svět (magik), musí být také destrukce (Lilith). Aby mohl vzplát oheň, musí být také voda.

Poté, co magik dostane narozeninový dort (dávající princip, zrození), přichází výbuch a destrukce. Magik běhá po magickém kruhu doprovázen vodou, přivolává Lucifera do kruhu, a následuje oheň, který zase predestinuje zrození Lucifera. Magik v knihovně přijímá učení od Crowleyho, a poté magik-Anger-filmař nechává zablikat Crowleyho fotografii, předává Crowleyho do očí divákům.

Potvrzením určité všudypřítomnosti tohoto duálního principu je pak poslední záběr, kdy dvě sochy, dva prastaří pozorovatelé všeho dění, dva bratři všemu nekonečně dlouho přihlížejí.

Film přesně naplňuje Crowleyho tvrzení, že veškeré magické konání by mělo být vyváženou souhrou a sjednocením protikladů.

7.5. Invokace a ztotožnění

Nyní se podíváme na to, jakým způsobem je filmovými postupy zpracován samotný magický obřad magika a sjednocení magika s Luciferem.

Když vidíme magika poprvé, vstává z postele, na které je symbol unikurzálního hexagramu s pětistou květinou uprostřed. Tento symbol byl zprvu Crowleyho osobním symbolem, později se stal symbolem pro thelému jako takovou. Jeho významem je spojení čísel 5 a 6, což znamená spojení jednotlivce a boha, sjednocení makrokosmu s mikrokosmem.⁶² Tento symbol leží na magikově posteli, jako by ho tedy z pozadí vedl, vyslal ho na cestu, byl magikovým záměrem.

Následně magik usedá na trůn a provede obřad. K této záběrové sekvenci sám Anger odkazuje jako k obřadu „Red Ruby” či „Blood Ruby”.⁶³ Takový rituál se v Crowleyho publikacích nevyskytuje, je však možné, že měl na mysli část ze *Svaté knihy Liber 66: Liber Stellæ Rubeæ*. Tento text popisuje obřad, kde se mluví o prolití

---

⁶² JAHIČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 229-231.

⁶³ ANGER, K., Audio komentář k filmu Lucifer Rising.

krve. Tento Crowleyho text je plný jinotajů a je dosti nejasné, co popisuje. Sám Crowley ho nikdy neobjasnil.⁶⁴ Kenneth Anger tento obřad interpretuje tak, že má během něj magik prolít svou vlastní krev.⁶⁵ Tuto sekvenci bychom mohli interpretovat jako určitou oběť sebe sama, či části sebe sama.

Nyní se dostáváme ke scéně, kde magik provádí svůj ceremoniální obřad v kruhu. Kompozice kruhu s písmenem T uprostřed a jmény bohů po obvodu přesně koresponduje s návodem na magický kruh tak, jak jej popisuje Crowley ve své knize *Magie v teorii a praxi*.⁶⁶ Samotný obřad začíná příchodem magika oděného v červené barvě ke kruhu, uvnitř kterého stojí Chorozone, chaos. Představuje nežádoucí myšlenky, kterých je třeba se před obřadem zbavit. Poté, co je Chorozone pryč, magik přichází již v bílé barvě, která symbolizuje očištění od Chorozona. Když magik běží po magickém kruhu, jsou jeho nohy prostřídány se záběry na plavajícího tygra. Jak bylo již zmíněno, Crowley v popisu k magické chůzi doslova říká, že by měl magik jít chůzí tygra. Tento záběr tedy můžeme chápat jako kvalitu, kterou má magikova chůze. Kroužení po kruhu je prostřídáno na záběry vířící vody. To interpretujeme jako odkaz ke stavu mysli magika, který je ve víru tranzu. Voda však zároveň symbolizuje přijímání, může tedy jít o magikovu fázi přijímání Lucifera.

Bílý blesk, oheň, magik v pozici zabitého Osirida,⁶⁷ a v tom se objevuje Lucifer. V následující scéně kamera přejíždí zleva doprava, zprava doleva. Magik odhaluje obraz Aleistera Crowleyho. Crowley je vyobrazen ve vavřínovém rámu a v následujících záběrech magik jako kdyby pod Crowleyho dohledem studuje knihy. Během této sekvence je Lucifer neustále po boku magika. Jako by tedy magik studoval jak s Luciferem nakládat. Již svého svatého anděla strážce kontaktoval a nyní se hodlá s ním ztotožnit.

Tuto sekvenci chápeme jako mapování magikovy duchovní cesty, proto se magik objevuje v několika formách, hrají ho různí herci. Na konci této pasáže Crowleyho fotka v zelené a fialové, barvách, se kterými jsme se v tomto filmu ještě nesetkali, agresivně blikne do divákových očí. Jako by se magik učil od Crowleyho a toto bliknutí bylo něco, co se má naučit zase divák. Jiné barvy zase značí, že Crowley přichází z úplně jiné sféry, než s kterou jsme se doposud ve filmu setkali.

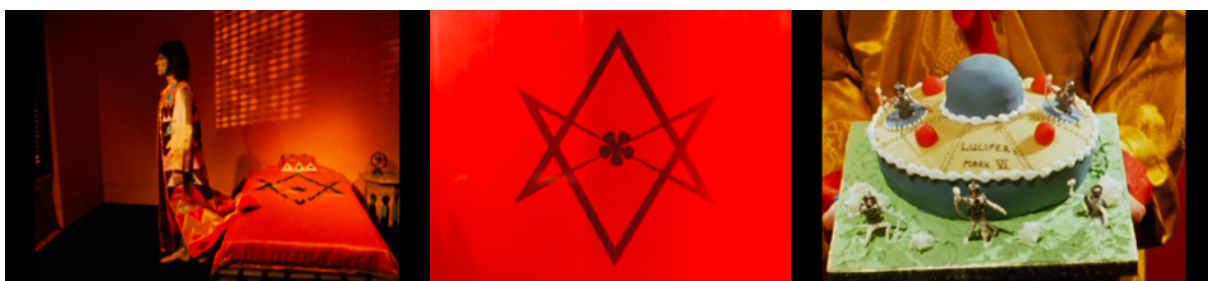
⁶⁴ JAHÍČ, S., Korespondenční rozhovor.

⁶⁵ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Lucifer Rising*.

⁶⁶ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 119-213.

⁶⁷ JAHÍČ, S., *Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu*, s. 218.

Následuje scéna ztotožnění. Tmavý záběr přechází ve světlý (dualita), vchází Lucifer v červené, ve své aktivní poloze a blýskne světlo na kameru. V následující scéně je Lucifer v černobílém makeu-pu, symbolizujícím dualitu, černobílé vidění magika, který má zaslepené oči (protože všechno vidí černobíle, ještě nepřekonal dualitu), a poté problikne opět unikurzální hexagram, což naznačuje, že teď se mikrokosmos a makrokosmos sloučí. Přichází k sobě, Lucifer nese sirku, magik ji sfoukne. Lucifer dává magikovi narozeninový dort s nápisem Lucifer VI (číslo šest - božské číslo). Magik sfoukl svíčku Luciferovi, Lucifer však dort dává magikovi, dort s nápisem Lucifer. Tímto je symbolizováno sjednocení magika a Lucifera. Magik se narodil (dostal dort) jako Lucifer.

Obr.4.: Snímky z filmu *Lucifer Rising*

Jak jsme již zmiňovali v kapitole *Lucifer*, v narozeninovém dortu je „schovaná bomba“ a přichází destrukce. Další záběry nesou opět symboliku smrti (seschlá květina, lebka kosti, makovice), destrukce je potřeba, aby mohl vzniknout nový svět. Rovněž to může symbolizovat smrt magikova jáství. Rodí se nový s Luciferem uvnitř sebe.

V následujících pasážích vidíme postavu, která představuje právě tohoto magika-Lucifera. Postavu hraje stejný herec, který hrál Lucifera, avšak na sobě má plášť, který je podobný tomu plášti, který měl starý magik a také v rukou drží hůlku. Tento nový magik-Lucifer pohyby rukou vyvolává bouři a tvoří nový svět (rozpadající se kameny pozpátku). Má nyní moc bohů. V tuto chvíli jsou to však konkrétní blesky, které magik tvoří. Makrokosmos (bohové/ jejich síly) se sjednotil s mikrokosmem (magik).

V následující scéně magik sedí u velikého kamene, vidíme ho z podhledu, stejně jako sochu faraona v předešlých záběrech, působí to tedy, jako kdyby magik-Lucifer vládl tomuto novému světu. Tento záběr je prostřídán s pohledem bohů v

Egyptě, kteří stojí bok po bohu sjednocení, oba s korunou Hora (která ještě více ukazuje na sjednocení protikladů). Bylo dokonáno, magik-Lucifer povstal, stojí k sobě tváří v tvář. S Luciferem uvnitř sebe je si magik s bohy rovný. Magik se sjednotil se svým andělem strážným, stal se svým vlastním osobním božstvem.

Obr.5.: Snímky z filmu *Lucifer Rising*

Lucifer se objevuje znovu ještě v záběru, který původně pochází z filmu *Just Imagine* (David Butler, 1930). Lucifer tam figuruje jako obrovská nadpozemská entita uctívaná mnoha lidmi, uctívaná lidstvem. A v poslední scéně ho vidíme zalitého světlem, prolínajícího se přes sochu dvou bratrů. Lucifer se sjednotil s magikem, ale zároveň zůstává tím všudypřítomným principem, „duchem doby“.

Obr.6.: Snímky z filmu *Lucifer Rising*

7.6. UFO

Nyní se pozastavíme nad pasáží filmu, kdy nad egyptskými bohy přelétají UFO. Aleister Crowley sám se nikdy o fenoménu UFO nezmiňoval. UFO se objevuje na nebi několik, blikají v různých počtech a kompozicích, což interpretujeme, jako že existují mimo prostor a čas, jsou tím všudypřítomným kódem, který vše proplétá. Projev toho kódu do reálného světa přesahuje i bohy. Bohyně s červeným diskem na koruně uctívá ten princip, který vše protkává.

Jak Kenneth Anger říká, během natáčení *Lucifer Rising* v Egyptě nad štábem skutečně prolétlo UFO, a proto ho vložil na konec filmu. K této scéně pak dodává: „*Nevím, co to znamená. A jsem rád. Stále máme tajemství v tomto světě.*”⁶⁸

7.7. Shrnutí

Lucifer Rising je příběhem velkých božských dějin. Příchod Nového aeonu, aeonu Hora, s sebou přináší nový řád, který hlásá sjednocení protikladů ústící v tvořivou energii.

Dualita je v samotném filmu všudypřítomná. Promítá se do barev, tvarů, symbolů, postav i elementů. Díky korespondencím mezi světem bohů a světem magika, mezi bohy a elementy, vyobrazovanými akcemi a jinými symbolickými záběry, je utvářen dojem přítomnosti univerzálního principu. Sjednocení protikladů ústící v kreativní tvoření se pak nejvýrazněji projevuje skrze magika a Lucifera. Magik Lucifera invokuje během ceremoniálního obřadu a sjednocují se skrze symbolickou scénu s dortem. Po sjednocení magik oplývá kreativní silou rovnou bohům, tvoří nový svět.

Lucifer je zde vyobrazen v korespondenci s principem Hora, sjednotitele protikladů ústících v kreativní tvoření. A magik zde figuruje jako hlavní tvořivý aktér tohoto Nového aeonu.

---

⁶⁸ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Lucifer Rising*.

8. Invocation of My Demon Brother

8.1. Úvod

Film *Invocation of My Demon Brother* můžeme interpretovat jako připodobnění k průběhu ceremoniálního obřadu. Film začíná začátkem obřadu a končí koncem obřadu, veškeré dění filmu je součástí tohoto obřadu.

V *Invocation of My Demon Brother* se objevuje několik postav paralelně. Magik-albín, magik-Anger, Ďábel, několik mužů a žen, Rolling Stones a Hell's Angels. Dalo by se říci, že jakýmsi hlavním hybatelem děje v tomto filmu je magik-Anger, který provádí obřad k invokaci Ďábla. Jeho obřad začíná ze začátku filmu a postupně graduje, těsně před koncem filmu pak vyvrcholí a skončí. V průběhu vývoje magikova-Angerova obřadu se znovu objevují jednotlivé postavy, včetně magika-albína, který tento film-obřad zahájil. Tyto postavy jsou většinou vyobrazené zepředu v abstraktním prostoru, hledí do kamery, či dělají jednotlivá gesta. Vývoj postav spočívá ve změně jejich kompozice, která je utvářena několika expozicemi přes sebe či překrýváním se symboly. Tyto kompoziční změny pak můžeme interpretovat jako změnu stavu postav. Jejich stav pak koresponduje s vývojem obřadu. Působí to tedy, jako kdyby všechny postavy procházely tím samým obřadem, nebo jako kdyby postavy symbolizovaly stav, který má tento obřad navozovat.

Stejně tak záběry, které nevyobrazují postavy, například záběry na oheň nebo oči, můžeme chápat jako korespondence k onomu probíhajícímu obřadu.

Invocation of My Demon Brother je tedy jednou velkou skládkou korespondencí a symbolů, která ilustruje stav probíhajícího ceremoniálního obřadu. Hypnotický opakující se soundtrack jako kdyby se snažil diváka přivést do tranzu, rychlé střihy, rozklepaná kamery a záběry v několika expozicích přes sebe jako by drnčely s divákovými očima. Tato atmosféra filmu je přesně to, co bychom mohli označit jako: „*Zapalte se modlitbou.*“⁶⁹

8.2. Ďábel

Pro rozšifrování významu symbolů filmu *Invocation of My Demon Brother* je zásadní postavou Ďábel. V Crowleyho učení Ďábel není negativní postavou a

---

⁶⁹ CROWLEY, A., *Magie v teorii a praxi*, s. 391.

znamená něco jiného, než-li Ďábel v klasickém křesťanském výkladu. Ďábel (The Devil), je v Crowleyho učení vnímáný v souvislosti s patnáctým tarotovým triumfem. Představuje maskulinní, falickou, tvořivou sílu. Tuto sílu je však zároveň možné chápat jako oboupohlavní - pro kartu Ďábel je charakteristický falický symbol, který ve svých varlatech nese jak mužská, tak ženská těla. Vizuální korespondencí Ďábla je pak bílý kozel se zatočenými rohy. S Ďáblem je spojovaná tvořivá energie ve své nejmateriálnější podobě, plodivá síla, smyslnost, sexualita a humor.^{70 71}

Ďábel je tedy pro Angera nositelem podobných atributů, které spojuje s Luciferem a Horem. Je tedy pravděpodobné, že využívá těchto podobností, aby skrze Ďábla navodil stav, který koreluje s charakterem Lucifera.

Z dohledatelných zdrojů není patrné, že by Crowley sepsal obřad, který by podával instrukce k invokaci Ďábla. Anger tedy autorským způsobem spojuje jiné symboly z Crowleyho učení, které s postavou Ďábla asociuje, koresponduje. V tomto filmu jsou například často vyobrazená odhalená těla, objevují se symboly vytetované na kůži, postavy tančí, což můžeme interpretovat jako korespondenci s tělesností Ďábla.

Zřejmým příkladem je hlava kozla, kterou magik-Anger během obřadu k invokování Ďábla uctívá. Během samotného obřadu magika-Angera je nejvýraznější symbol, který magik-Anger třímá v rukou, gestikuluje s ním a na konci ho vítězoslavně zabodne do země. Jedná se o symbol planety Merkur. Crowley mezi Merkurem a Ďáblem neutváří žádnou konkrétní spojitost.⁷² Merkur je však planetou spojovanou s komunikací a jeho vizuální symbol nese jak ženské, tak mužské atributy. Anger tedy symbolu této planety užívá k navázání komunikace s Ďáblem a samotný symbol opět koresponduje s dualitou.

Další planetou, jejíž symbol se v tomto filmu objevuje, je Saturn. Saturn pak koresponduje se znamením Kozoroha, který je opět asociován s Ďáblem.^{73 74}

---

⁷⁰ ZIEGLER, G. B., Thothův tarot - Zrcadlo duše, s. 87.

⁷¹ JAHÍČ, S., Korespondenční rozhovor.

⁷² JAHÍČ, S., Korespondenční rozhovor.

⁷³ ZIEGLER, G. B., Thothův tarot - Zrcadlo duše, s. 87-89.

⁷⁴ JAHÍČ, S., Korespondenční rozhovor.

8.3. Dualita

Dualita jako by byla hlavním tématem filmu. Objevuje se zde mnoho protikladných prvků. Například černá a bílá hlava kočky, pravé oko Hora (aktivní princip, někdy rovněž nazývané oko boha Ra) i levé oko Hora (přijímající princip). V úvodní scéně má magik nad svými rameny dvě bílé hvězdy, tyto dvě hvězdy můžeme vnímat v souvislosti se dvěma muži na pohovce, neboť se nad každým z nich opět objevuje hvězda. Dvěma hvězdami a dvěma muži Anger poukazuje na svatého anděla strážce, čili hvězdu, který sám o sobě sjednocuje démonské a andělské.

Dualitu v kompozicích často symbolizuje dvojexpozice toho samého záběru přes sebe, jako je tomu například u záběrů na Ďábla, Luciferovo tělo nebo obličej magika-albína.

Dvojpólnosti ve struktuře času filmu si můžeme všimnout hned v první scéně, kde magik-albín pohlédne doprava a vidí tam dva muže, a poté pohlédne doleva a rovněž tam vidí dva muže. Je zde tedy naznačená určitá symetrie v prostoru magika-albína, ale rovněž v toku času filmu.

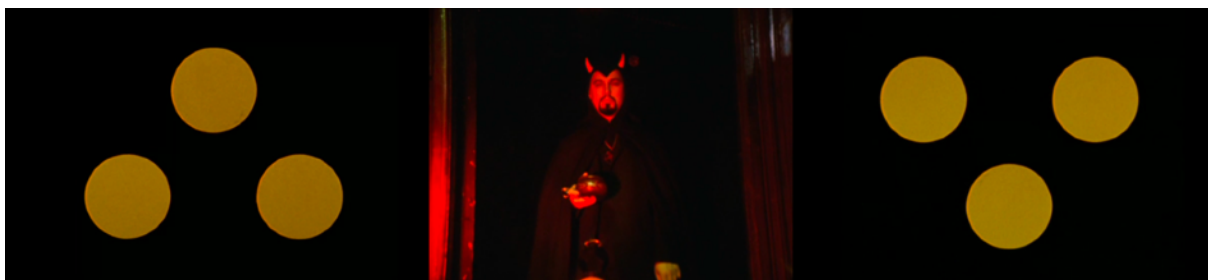
Dalším takovým příkladem může být například záběr na Angera, jak čte knihu *Moonchild* (1923). Tento záběr je tvořen švenkem po fotografii vzhůru a je včleněn mezi dva záběry na hlavu kočky. Předchází mu záběr na bílou hlavu kočky a po něm přichází záběr na černou hlavu kočky. Přičemž kniha *Moonchild* je Crowleyho novela o boji mezi bílými a černými mágy. Dvojpólnost je tedy přítomná jak v obsahu obrazu (kniha, kočky), tak ve struktuře času (symetrický střih).

Obr.7.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother*

Dalším příkladem projevu dvojpólnosti je pendulový pohyb kamery. Například ve scéně s jointem v lebce se kamera pohybuje zleva doprava, zprava doleva, zleva doprava,...

Nejvýrazněji se dualita ve struktuře filmu objevuje v prvním a posledním záběru. Jde o trojúhelník složený ze žlutých kruhů. Přičemž trojúhelník, který je na počátku filmu směřuje nahoru, a ten na konci filmu směřuje dolů. Trojúhelník s hrotem vzhůru je symbolem pro aktivní princip, hrotem dolů zase pro pasivní. Podíváme-li se na vteřinu přesně do poloviny filmu, zjistíme, že je to právě onen moment, kdy se ve filmu objeví Ďábel. Kdybychom se tedy podívali na strukturu filmového pásu, byl by symetrický. Jako by to byl magický symbol, kde dva protipóly uprostřed sjednocuje Ďábel.

Obr.8.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother*

Ve filmu se objevuje ještě symbol smrti, který je nakreslený na dveřích, jimiž vstupuje Ďábel, dále je přítomný skrze lebky, štíra a rybu. Tarotová karta Smrt znamená připravenost na změnu.⁷⁵ To bychom mohli interpretovat jako stav připravenosti na zboření starých systémů, které budou nahrazeny stavem spojovaným s Ďáblem či Luciferem.

Invocation of My Demon Brother tedy pracuje s určitou symetrií, dualitou a vyrovnáváním protikladů. Zároveň však není v dodržování symetrie zcela důsledný. Převažuje červená barva, oheň, mnohem častěji vidíme pravé oko Hora, magik-Albín se často dívá doprava. Objevují se záběry na válku, nacistickou vlajku a symbol zbraně, což můžeme číst jako korespondenci k násilí. I samotný název filmu odkazuje k „démonickému bratři“.

Tuto tendenci můžeme interpretovat dvěma způsoby, které se navzájem nemusí vylučovat. Crowley studentům magie doporučuje, aby si invokování bohů a entit rozložili tak, aby vždy doplňovali svou vnitřní nerovnováhu a z dlouhodobého hlediska se tedy stávali vyváženými. Magik, u nějž jsou více přítomné „ženské“

⁷⁵ ZIEGLER, G. B., Thothův tarot - Zrcadlo duše, s. 81-83.

vlastnosti, by se měl zaměřit na kultivaci těch „mužských“ vlastností a tak dále.⁷⁶ V době, kdy film vznikl, Spojené státy válčily ve Vietnamu. Je pravděpodobné, že s tím Anger nesouhlasil a potlačoval v sobě tak válečnou energii. Skrze tento film ji v sobě znovuobjevoval. Neznamená to však, že by Anger propagoval válku. Může jít zkrátka o invokaci válečné energie a skrze film její začlenění do harmonie, vyrovnávání se s reálnou válkou ve Vietnamu.

Zároveň může jít o komentář k charakteru spojovaného s aeonem Hora a s Ďáblem. Čili transcendenci duality solárním způsobem. Tomu by odpovídal i záběr, kdy je levé oko magika-albína překryté lvem ve slunci, což můžeme interpretovat jako vítězství slunce, nebo opakované používání tetování se symbolem slunce, či tetování s falickým symbolem. Připomeňme, že s aeonem Hora je rovněž spojovaná válečná energie a tímto tedy Anger aktivuje onu válečnou energii a skrze ni i Hora.

Invocation of my Demon Brother tedy pracuje s protiklady a jejich sjednocováním, avšak solárním falickým způsobem.

8.4. Sjednocení se, dívání se

Celý film můžeme chápat jako ceremoniální obřad, invokace tedy probíhá v celém filmu. První polovinu interpretujeme jako aktivní, dávající. Magik-albín si bere hůlku, muž si bere zbraň, postavy vybíhají z helikoptéry, magik-albín je překrytý s pravým okem Hora, postavy si dávají joint, magik-Anger vystupuje z ohně a začíná invokovat Ďábla. Ďábel přichází. Druhou polovinu filmu vykládáme jako přijímající. Postavy se sjednocují s Ďáblem a poté s Luciferem, dva bratři se objevují přes sebe, postavy se vzájemně prolínají, ukazují se v překrytí se symboly, dělají gesta jako kdyby někoho vítali, morfují se.

Jak jsem již zmiňovala v začátku této analýzy, magik nejprve invokuje Ďábla, sjednocuje se s ním, a jak proces sjednocování probíhá, postupně se objevuje Lucifer, postavy se spojují s Luciferem a na konci filmu Lucifer povstává. Prolnutí s Ďáblem či s Luciferem pak probíhá v rámci více různých postav a více různých záběrů.

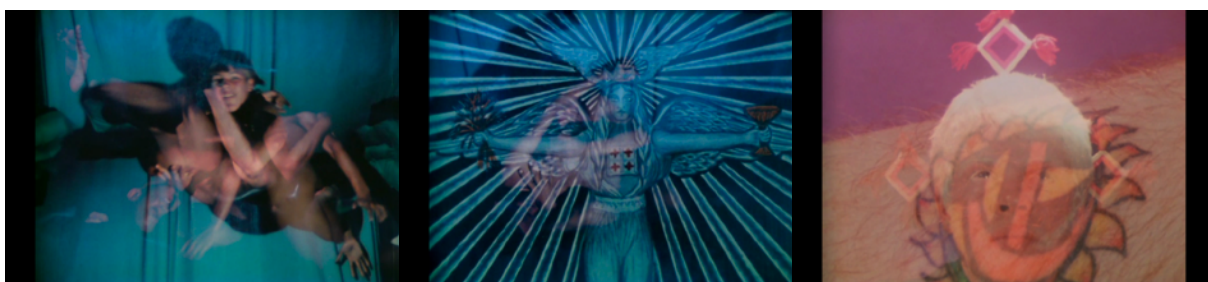
Nejprve se podíváme na sjednocení se s Ďáblem. Magik-Anger běhá po magickém kruhu, tyto záběry jsou prostříhané se záběry na Ďábla, který se otáčí, ruku u očí, jako kdyby někoho vyhlížel. Následuje několik rychlých prostřihů mezi

---

⁷⁶ JAHÍČ, S., Korespondenční rozhovor.

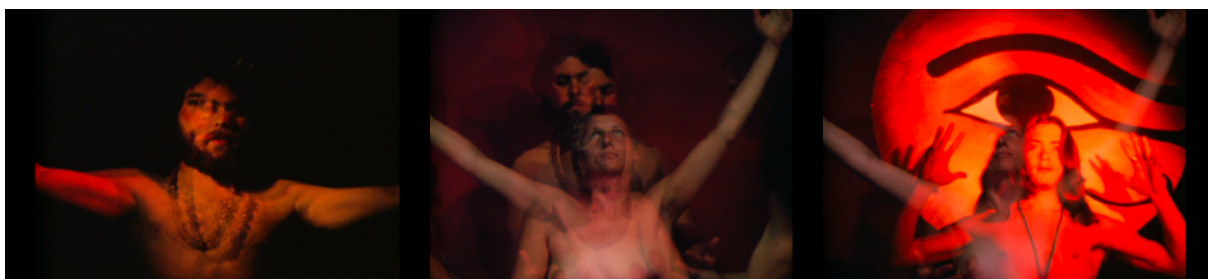
hlavou magika-Angera a hlavou Ďábla, jejich grimasy jsou si podobné, magik-Anger rovněž napodobuje pohybem rukou rohy. Jsou tedy sjednoceni skrze střih, skrze podobnost pohybu a výrazu, nejsou ve stejném prostoru. Následuje záběr na tělo Lucifera překrytého svastikou, symbolem kreativní energie v rovnovážné akci.

V následující sekvenci vidíme magika-albína prolnutého s tetováním symboly luciferské sigily a tetováním se znamením Šelmy. Toto znamení se úzce vztahuje ke Crowleymu osobně a symbolizuje právě neduální falus, sjednocení protikladů solárním způsobem.⁷⁷ Toto sjednocení protikladů pak proběhne v dalším záběru, kdy se dva bratři v dvojexpozici přes sebe proplétají a přesně uprostřed tohoto záběru problikne obraz ženy s váhami, čili vyrovnaní. Následuje záběr na magika-albína zepředu, kolem jeho hlavy čtverce a přes jeho hlavu v dvojexpozici ruka s tetováním slunce. Toto můžeme interpretovat jako vyvážení, sjednocení protikladů solárním způsobem.

Obr.9.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother*

Sjednocování pokračuje v záběru se ženou a Ďáblem, kde jsou zobrazeni v několika expozicích přes sebe. Žena pozdvihá ruce, vítá Ďábla, přes ně pak problikne levé oko Hora spolu s Luciferem, čili symbol přijímání. Tato koláž je tedy symbolem pro přijímání Ďábla a zároveň Lucifera.

Obr.10.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother*

⁷⁷ JAHIČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 227.

Po tomto záběru přichází záběr na Lucifera, který se předkloní do kamery. Magik-Anger pozvedne ruce a vítězoslavně zabodne symbol Saturnu do země, bylo dokonáno. Od této chvíle se již postavy ztotožňují s Luciferem. V dalším záběru je Lucifer překrytý s červeným kruhem a s tetováním symbolu slunce, což můžeme číst jako aktivaci Lucifera. V další sekvenci bliká ruce pozvedávající Lucifer přes záběry na Rolling Stones, Marianne Faithfull a Anitu Pallenberg. Lucifer jako kdyby povstával v těchto postavách.

Obr.11.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother*

V dalším záběru postavička seskáče ze schodů s nápisem: „ZAP YOU'RE PREGNANT, THAT'S WITCHCRAFT.” V překladu: „Šmik, otěhotněl jsi, to je čarodějnictví!”

Předposledním záběrem je levé oko Hora a přes něj znamení známé jako Pečeť Babalon, symbol protivážný ke Crowleyho symbolu Šelmy. Symbol Šelmy bývá korespondován s falem, Pečeť Babalon zase s vagínou. Čili tyto dva symboly opět můžeme číst jako přijímání.⁷⁸

Skrze celý film se objevuje oko Hora, pravé, levé, přes postavy, samostatně, v překrytí s obličejem... Je tomu ale až v tento moment, když se přes oko zobrazuje zcela nový symbol. Díky tomu je jasné, že se stalo něco nového, něco, co se v tomto filmu ještě nestalo. Jako kdyby dospěl ke svému vrcholu, k tomu, o co celou dobu šlo. A opravdu, v posledním záběru pak Lucifer povstává a objevuje se trojúhelník směrem dolů, přijímání Lucifera bylo dokončeno.

Důležitým a jakýmsi všudypřítomným tématem tohoto filmu je dívání se. Hned v úvodní scéně vidíme magika-albína, kterak se dívá doleva a doprava. Jeho pohled je prostřídán se záběry na dva bratry, muže s dýkou. Je zřejmé, že tyto záběry nemohou doopravdy být ve stejném prostoru. Přesto jsou spojeny pohledem magika-

⁷⁸ JAHÍČ, S., Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu, s. 226-229.

albína, který se dívá do různých stran, film aktivně utváří pocit, jako kdyby to společný prostor byl. Tento prostor však nemůže existovat tím běžným způsobem, divák si tedy nemůže představit, na jakém místě je, nemůže se vžít do prostoru na plátně. Přesto však film navozuje pocit prostoru. Tento nový prostor pak vzniká právě v divákově mysli. Skrze dívání se, se v divákovi něco aktivně tvoří.

Poté, co se magik-albín podívá na válečné záběry, začnou se mu klepat oči. Je tak utvářen dojem, jako kdyby válečný záběr cosi způsobil, navodil magikovi-albínovi určitý stav, a to právě skrze pohled.

Symbol oka se objevuje v několika variacích naskrz celým filmem a postavy rovněž často vypadají, jako by se na něco dívaly.

Na co se dívají? Snad na Ďábla, Lucifera, na probíhající obřad. Stejně tak, jako divák, který se dívá na probíhající film. Rovněž těsně před tím, než se Ďábel a magik-Anger ztotožní, ho Ďábel *vyhlíží*. Skrze tematizaci dívání film jako kdyby dával divákovi najevo, že i on aktivně participuje na tomto obřadu. I divák se s Ďáblem či Luciferem ztotožňuje, právě skrze dívání se.

Jak bylo zmíněno, tento princip pak na konci filmu zcela vrcholí skrze vzkaz na kartičce o oplodnění a „zpečetěním oka”. Film jako by oplodnil diváky svými kouzly.

Obr.12.: Snímky z filmu *Invocation of My Demon Brother*

8.5. Propagace

Ve filmu *Invocation of My Demon Brother* jsou Lucifer a magik vyobrazováni v kontextu Ďábla. Lucifer se překrývá s Rolling Stones, ikonami undergroundové kultury té doby, postavy kouří joint, objevuje se nacistická vlajka, smrt,... Zajisté tento film můžeme do určité míry chápat jako provokaci. Co by si pomyslela generace rodičů „květinových dětí”?

Po rozklíčování významu jednotlivých symbolů v kontextu Crowleyho učení se však ukazuje, že nemusí jít o propagaci války či zla (v tom křesťanském slova smyslu). Může jít o komentář k válečné povaze aeonu Hora. Horus může být spojován s válkou a jeho energie se může manifestovat jako válka. Není to však determinujícím faktorem jeho povahy. Horus, stejně jako Ďábel a Lucifer, jsou především symboly pro sjednocení protikladů, ústící ve změnu ve světě. Ta změna ale nemusí být válečné povahy. Může být například umělecká. A na to, zdá se, Anger poukazuje. Rolling Stones projevují svoji Horovskou, Ďábelskou energii skrze koncert, Anger zase skrze film. Toto stanovisko je pak zpečetěno ve scéně, kdy Anger zapaluje Crowleyho *Liber Oz*, v podstatě manifest svobody, kde se říká, Angerovými vlastními slovy: „*Umělec by se měl nechat na pokoji, ať si dělá, co chce!*”

79

Obr.13.: Snímek z filmu *Invocation of My Demon Brother*

---

⁷⁹ ANGER, K., Audio komentář k filmu *Invocation of My Demon Brother*.

9. Závěr

V této práci jsme se zabývali vztahem filmové praxe Kennetha Angera a magického učení Aleistera Crowleyho. Jak práce dokazuje, Anger z Crowleyho do velké míry vycházel. To je zřejmé nejen z obsahu filmů a z vyobrazovaných symbolů, ale rovněž z Angerova uchopení filmové praxe jako takové.

Například se do Angerovy práce s herci podepisuje metoda dramatických obřadů. Film jako médium pro Angera pak představuje prostředníka mezi fyzickým a spirituálním.

Crowley se považoval za hlasatele Nového aeonu, aeonu Hora, který s sebou přináší nový řád, jehož centrálním konceptem je sjednocení protikladů ve prospěch změny ve světě. To se v Angerově případě snoubí v postavě Lucifera, kterého chápe jak v souvislosti se sjednocením protikladů, tak v souvislosti s filmem.

Tento princip Nového aeonu, se objevuje v obou filmech. *Lucifer Rising* vypráví příběh vesmírných dějin, Isis a Osiris se setkávají, aby uctili příchod Hora. Princip Hora se pak manifestuje skrze postavy magika a Lucifera, kteří se sjednotí a na konci tvoří nový svět. Magik je v tomto filmu vyobrazen jako hlavní aktér Nového aeonu. Dualita a doplňování se protikladů jsou ve filmu přítomny nejen v zápletce Isis a Osirida, magika a Lucifera, ale i v celkovém rozložení jednotlivých elementů a barev. Díky korespondencím mezi postavami a jinými symbolickými záběry pak film utváří dojem, jako kdyby nešlo o jednoho konkrétního magika, jednoho konkrétního Lucifera, dva bohy a Lilith, ale o jakýsi všeobecný, univerzální princip. Princip aeonu Hora, aeonu magika a aeonu Lucifera.

Invocation of My Demon Brother rovněž pracuje s principem spojovaným s Horem, tentokrát však skrze asociaci s postavou Ďábla. Zatímco v *Lucifer Rising* jsou magik a Lucifer vyobrazení v kontextu bohů, v *Invocation of My Demon Brother* jsou vykresleni v kontextu reálného světa (Rolling Stones, Hell's Angels, válka). Dualita se ve filmu objevuje jak v rámci scénografických prvků a symbolů, tak skrze strukturu filmu a symetrický střih.

V obou filmech vidíme magika ve svém magickém kruhu, kterak provádí obřad. V *Lucifer Rising* se Lucifer objevuje jako postava ve stejném prostoru jako magik a sjednocují se spolu skrze symbolickou scénu s narozeninovým dortem. V *Invocation*

of My Demon Brother sjednocení probíhá v rámci vícero postav, napříč prostory, kombinací symbolů, překrýváním postav či rychlými prostřihy.

Zatímco *Lucifer Rising* operuje s principy dramatického obřadu, kdy se má divák vžít do děje, *Invocation of My Demon Brother* diváka „zapaluje modlitbou“ a tematizuje samotný akt dívání se.

Filmem pak Anger vytváří magii, neboť tak činí změnu v myslích diváků.

Díky spleť struktury symboliky a korespondencí Angerovy filmy působí, jako kdyby za nimi byl skrytý nějaký kód, jako kdyby operovaly na základě určité logiky. A to vnímá i divák, který nerozumí významu jednotlivých symbolů. A chuť odhalit skrytý řád, je už takovou lidskou přirozeností. Kdyby se tedy snad divák zajímal, odkud tento systém pramení, nemusí chodit daleko. Anger nabízí knihovnu plnou Crowleyho knih a promítá mu do očí Crowleyho fotografie. Tímto způsobem pak Anger Crowleyho učení šíří, což snad právě bylo tou magickou změnou, kterou se svými filmy pokoušel vyvolat.

Tato práce představuje základní vhled do korespondencí mezi Angerovou filmovou praxí a Crowleyho magickým učením. Nabízí nové přístupy k výkladu Angerových filmů a poukazuje na možnosti přenesení magických zkušeností skrze médium filmu.

*„Jestli něco prodávám, tak je to nejvíce nepochopený génius dvacátého století zvaný Aleister Crowley.“*⁸⁰

Kenneth Anger

---

⁸⁰ BOWDEN, A. L., *The Magic of Cinema: (Re)Unifying Creativity, Art and Magic Through Kenneth Anger's Lucifer Rising*.

Bibliografie

ALLISON, Deborah. Magick in Theory and Practice: Ritual Use of Colour in Kenneth Anger's Invocation of My Demon Brother. *Senses of Cinema* [online]. 2005, 32 [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: https://www.sensesofcinema.com/2005/feature-articles/invocation_demon_brother/

BOWDEN, Alana L. The Magic of Cinema: (Re)Unifying Creativity, Art and Magic Through Kenneth Anger's Lucifer Rising. *Literature & Aesthetics* [online]. 2019, 29(1), 16 [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: https://www.academia.edu/49234147/The_Magic_of_Cinema_Re_Unifying_Creativity_Art_and_Magic_Through_Kenneth_Angers_Lucifer_Rising

CINEMAGICIAN – Conversations with Kenneth Anger - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2022 Google LLC [cit. 13.08.2022]. Dostupné z WWW: <https://www.youtube.com/watch?v=aW7qgxiRomw>

CROWLEY, Aleister. Hymn to Lucifer. *Poeticous* [online]. [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <https://www.poeticous.com/aleister-crowley/hymn-to-lucifer>

CROWLEY, Aleister. *Liber AL vel Legis sub figurâ CCXX as Delivered by XCIII = 418 unto DCLXVI*. *Hermetic Library* [online]. A.:A.: Publication in Class A. [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <https://hermetic.com/crowley/libers/lib220>

CROWLEY, Aleister. Liber OZ [online]. ÂŠ O.T.O. [cit. 2022-08-15]. Dostupné z WWW: <https://www.sacred-texts.com/oto/lib77.htm>

CROWLEY, Aleister. Liber Stellæ Rubeæ sub figura LXVI. *Hermetic Library* [online]. A.:A.: Publication in Class A. [cit. 2022-08-13]. Dostupné z: <https://hermetic.com/crowley/libers/lib66>

CROWLEY, Aleister. LIBER TZADDI vel HAMVS HERMETICVS SVB FIGVRA XC [online]. A.'. A.'. Publication in Class A. Imprimatur: N. Fra A.'. A.'. [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <https://www.sacred-texts.com/oto/lib90.htm>

CROWLEY, Aleister. Magie v teorii a praxi. Zvolen: Sol Noctis, 2021. ISBN 978-80-99977-08-3.

ČIHÁK, Martin, Ponorná řeka kinematografie. V Praze: Akademie múzických umění, 2013. ISBN 978-80-7331-283-1.

DOYLE WHITE, Ethan. Lucifer Over Luxor: Archaeology, Egyptology, and Occultism in Kenneth Anger's Magick Lantern Cycle. Present Past [online]. 2016, 7(1), 10 [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <https://presentpasts.info/articles/10.5334/pp.73/>

Do What Thou Wilt: Kenneth Anger, Hammer - YouTube. YouTube [online]. Copyright © 2022 Google LLC [cit. 13.08.2022]. Dostupné z WWW: <https://www.youtube.com/watch?v=hV89WCXgFhI>

HALE, Amy. "Colors are Forces, the Signatures of the Forces": How Colors Become Entities. Medium [online]. 2020 [cit. 2022-08-14]. Dostupné z WWW: https://medium.com/@amyhale93/colors-are-forces-the-signatures-of-the-forces-how-colors-become-entities-e6d91483817e#_edn3

HUGHES, Matthew. The films of Kenneth Anger and the sixties politics of consciousness [online]. 2011 [cit. 2022-08-14]. Dostupné z WWW: <http://www.westminster.ac.uk/research/westminsterresearch>. School of Media, Arts and Design.

Invocation of My Demon Brother [film]. Režie Kenneth ANGER. USA, 1969.

JAHIČ, Sebastián, Theléma Aleistera Crowleyho: Magie, mysticismus a etika Nového aeonu. Zvolen: Sol Noctis, 2021. ISBN 978-80-99977-04-5.

JAHIČ, Sebastián, Korespondenční rozhovor, červen-srpen 2022.

KORINE, Harmony. Kenneth Anger. Interview Magazine [online]. 2014 [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <https://www.interviewmagazine.com/film/kenneth-anger>

LANDIS, Bill. Anger: the unauthorized biography of Kenneth Anger. United States of America: HarperCollins Publishers, 1995. ISBN 0-06-016700-9.

Lucifer Rising [film]. Režie Kenneth ANGER. USA, 1972.

ROSE, Aaron. A Conversation with Kenneth Anger: On the evil forces of cinema. Vestoj [online]. [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <http://vestoj.com/a-conversation-with-kenneth-anger/>

SITNEY, P. Adams. In: Visionary Film: The American Avant-Garde 1943-1978. 2nd ed. United States of America: Oxford University Press, 1979. ISBN 0-19-502486-9.

VESELÝ, Josef. In: Magie. 2. vyd. Praha: VODNÁŘ, 2002. ISBN 978-80-86226-89-7.

WEES, William C. Light Moving in Time: Studies in the Visual Aesthetics of Avant-Garde Film [online]. Berkeley: University of California Press, 1992 [cit. 2022-08-13]. Dostupné z WWW: <http://ark.cdlib.org/ark:/13030/ft438nb2fr/>

ZIEGLER, Gerd B. Thothův tarot - Zrcadlo duše. 5. vyd. Švýcarsko: Synergie Publishing SE, 1995. ISBN 978-80-7370-453-7.

Seznam obrazových příloh

Obr.1.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother a Lucifer Rising

Obr.2.: Snímky z filmu Lucifer Rising

Obr.3.: Snímky z filmu Lucifer Rising

Obr.4.: Snímky z filmu Lucifer Rising

Obr.5.: Snímky z filmu Lucifer Rising

Obr.6.: Snímky z filmu Lucifer Rising

Obr.7.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother

Obr.8.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother

Obr.9.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother

Obr.10.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother

Obr.11.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother

Obr.12.: Snímky z filmu Invocation of My Demon Brother

Obr.13.: Snímek z filmu Invocation of My Demon Brother